

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет міжнародних відносин і права

Кафедра германської філології та перекладознавства

ДИПЛОМНА РОБОТА

магістр

Освітній рівень

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Шифр і назва галузі знань

Спеціальність 035 Філологія

Шифр і назва спеціальності

Спеціалізація 035.04 Германські мови та літератури (переклад включно),
перша - англійська

на тему: Евфемізація мовлення як засіб політкоректності:
лінгвоперекладацький аспект

Шифр 16028

Виконав:

студент 2 курсу, група ФПАм-20-1

Підпис

В. М. Гаращук

Ініціали, прізвище

Керівник: д-р філол. наук, професор

Вчене звання, науковий ступінь

Підпис

Ю. П. Бойко

Ініціали, прізвище

Нормоконтроль: к. пед. н., доцент

Вчене звання, науковий ступінь

Підпис

О.О. Мацюк

Ініціали, прізвище

До захисту допускаю:

Зав. кафедри проф. Бойко Ю.П.

“ ” _____ 2021 р.

Хмельницький, 2021

АНОТАЦІЯ

У сьогоденні діяльність політиків має чималий вплив на долю суспільства. Як не дивно, але місце держави на міжнародній арені та її взаємозв'язків з іншими країнами частково залежить від політичних поглядів або ситуації. Більше того, чималу роль у становленні іміджу держави відіграє метод її презентації політиками. Під час виступів, у політичних лідерів з'являється змога звернутися як до міжнародного суспільства, так і до суспільства своєї країни. Евфемізми відіграють велику роль не тільки у політичному, а й у медійному дискурсі.

Актуальність теми обґрунтовується зацікавленістю до вживання евфемізмів у політкоректній лексиці під час англійських інтерв'ю, виступів тощо.

Серед лінгвістів які займалися дослідженням евфемізмів в різні періоди та вивчали тенденції їх розвитку є чимало вітчизняних та зарубіжних представників - І. Гальперін, В. Заботкіна, Л. Крисін, О.Шейгал, Ш. Брюно, Е. Бенвеніст, Г. Пауль Б. Купер, В. Жельвіс, А. М. Кацев, Дж. Німан і К.Сільвер

Об'єктом дослідження є евфемізми у сучасному політичному дискурсі.

Предметом дослідження виступає переклад евфемізмів у медіа дискурсі.

Мета магістерської роботи полягає у дослідженні процесів евфемізації в політичному дискурсі та аналізі евфемістичних конструкцій.

Мета дослідження передбачає вирішення таких завдань:

- дослідити поняття «медіа дискурс»;
- розглянути феномени евфемізму та дисфемізму;
- дослідити способи евфемістичного перетворення;
- визначити основні функціональні особливості евфемізмів;
- дослідити засоби реалізації евфемізмів у англійському медіа дискурсі та встановити способи їх перекладу на українську мову;

- провести аналіз табу у сучасному англomовному дискурсі;

Матеріалом дослідження слугують тексти ЗМІ 2011-2021pp, зокрема BBC News, The New York Times, The Guardian та CNN, які мають евфемістичні вирази.

Методи дослідження визначаються метою та завданням роботи. У якості основного робочого методу використовується порівняльно-зіставний метод, а також описовий метод та метод аналізу.

Наукова новизна магістерської роботи постає в сукупному зображенні політкоректних одиниць в медійних текстах, а саме в поглибленому аналізі їх перекладу.

Теоретичне значення магістерської роботи полягає в аналізі явища евфемії в англійському медіа дискурсі.

Практична цінність визначається тим, що отримані результати можуть бути використані при розробці курсів з лінгвокультурології, перекладознавства, теорії та практики міжкультурної комунікації.

Апробація роботи. Результати роботи обговорювалися на XI Всеукраїнській студентській науковій конференції за міжнародної участі «Foreign Languages in Use: Academic and Professional Aspects», 10 квітня 2019 року, у м. Хмельницький та опубліковано статтю «Euphemism as a manifestation of political correctness» // Збірник з тез доповідей за матеріалами XI «Всеукраїнської студентської наукової конференції «Foreign Languages in Use: Academic and Professional Aspects», Хмельницький, 2019. С.18-21.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків та списку використаних джерел. Основний зміст дослідження викладено на 80 с. Повний обсяг – 89 с.

У засобах масової інформації політичному дискурсу приділяється велика увага, стислість інформації якого привертає увагу читачів, оскільки формує ціннісно-емоційну картину подій.

ЗМІ були і залишаються головним джерелом інформації протягом багатьох років. У засобах масової інформації політичному дискурсу

приділяється велика увага, стислість інформації якого привертає увагу читачів, оскільки формує ціннісно-емоційну картину подій. Виразність політичного дискурсу реалізується за рахунок стилістичних засобів таких, як тропи, порівняння, алегорії, гіперболи, крилаті слова, прислів'я, приказки, цитати та евфемізми. Посилення процесу глобалізації зумовлює формування в мовній системі політичного дискурсу сталої тенденції до функціонування евфемізмів.

Ключові слова: медіадискурс, евфемізм, політкоректність, евфемізація.

SUMMARY

Today, the activities of politicians have a significant impact on the fate of society. Obviously, that a country's place in the international arena and its relationship with other countries depends in part on political views or situations. Moreover, the method of its presentation by politicians plays a significant role in formation the image of the country. During their speeches, political leaders have the opportunity to address into the international community and the society of their country. Euphemisms play an important role not only in political but also in media discourse.

The **topicality of the research** is presented by the interest in the use of euphemisms in politically correct vocabulary during English-language interviews, speeches, etc.

Among the linguists who studied euphemisms in different periods and studied trends in their development, there are many domestic and foreign representatives – I. Halperin, V. Zobotkina, L. Chrisin, O. Sheigal, S. Bruno, E. Benvenist, H. Paul, B. Cooper, V. Zhelvis, A. Katsev, J. Neiman and K. Silver.

The object of the thesis is euphemisms in modern political discourse.

The subject is presented by the translation of euphemisms in media discourse.

The purpose of the thesis is to study the processes of euphemism in political discourse and analysis of euphemistic constructions that occur in media discourse.

The purpose of the study involves solving the following **tasks**:

- to study the concept of «media discourse»;
- to consider the phenomena of euphemism and dysphemism;
- to study ways of euphemistic transformation;
- to determine the main functional features of euphemisms;
- to study the ways of euphemisms realization in the English media discourse and to determine ways of their translation into Ukrainian;
- to analyze taboos in modern English discourse.

The **research material** is based on texts from the 2011-2021 media, including the BBC News, The New York Times, The Guardian and CNN, which have euphemistic expressions.

The **methods of the scientific research** are determined by the purpose and objectives of the work. The comparative analysis is used as the main working method, as well as the descriptive method and the method of analysis.

The **scientific novelty** is to studying the reproduction of politically correct units in media texts, especially in-depth analysis of their translation.

The **theoretical significance** of the thesis is that in this study to analysis the the euphemisms in English media discourse.

The **practical significance** is determined by the fact that the results can be used in the development of courses in linguistic and cultural studies, translation studies, theory and practice of intercultural communication.

Approbation. The results of the work were discussed at the XI All-Ukrainian Student Scientific Conference with International Participation «Foreign Languages in Use: Academic and Professional Aspects", April 10, 2019, in Khmelnytsky and published an article «Euphemism as a manifestation of political correctness» // Collection of scientific works on the material of the XI All-Ukrainian Student Scientific Conference «Foreign Languages in Use: Academic and Professional Aspects», Khmelnytsky, 2019. P.18-21.

The **structure and scope of the work.** The work consists of an introduction, two sections, conclusions to sections, general conclusions to the research and a list of references of titles. The volume of the master's thesis is 89 pages.

The media have been and remain the main source of information for many years. In the media, political discourse is given much attention, the brevity of which attracts the attention of readers, as it forms a value-emotional picture of events. The expressiveness of political discourse is realized through stylistic means such as paths, comparisons, allegories, hyperboles, winged words, proverbs, sayings, quotes and euphemisms. The intensification of the process of

globalization leads to the formation of a constant tendency in the language system of political discourse to the functioning of euphemisms.

Key words: media discourse, euphemism, political correctness, euphemization.

ЗМІСТ

ВСТУП	9
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЕВФЕМІЗМІВ ЯК ЗАСОБИ ПОЛІТКОРЕКТНОСТІ	13
1.1. Лінгвістичні особливості медіа дискурсу.....	13
1.2. Евфемізми та дисфемізми у медіа дискурсі	16
1.3. Способи евфемістичного перетворення у медіа дискурсі	21
1.4. Функціональні особливості евфемізмів у медіа дискурсі.....	29
Висновки до Розділу 1	32
РОЗДІЛ 2. РЕАЛІЗАЦІЯ ЕВФЕМІЗМІВ У ПЕРЕКЛАДІ НА МАТЕРІАЛІ СУЧАСНОГО МЕДІА ДИСКУРСУ	34
2.1. Функційно-композиційні особливості евфемізмів у перекладацькому аспекті.....	34
2.2. Збереження стилістичного потенціалу евфемізмів при перекладі	40
2.3. Збереження семантико-прагматичного ефекту евфемізації	48
мовлення при перекладі на цільову мову	48
2.4. Евфемізація мовлення як необхідна умова політкоректного мовлення у міжкультурній комунікації	60
2.5. Табу у сучасному англomовному дискурсі та їх переклад.....	72
Висновки до Розділу 2	80
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	84
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	87

ВСТУП

У сьогоденні діяльність політиків має чималий вплив на долю суспільства. Як не дивно, але місце держави на міжнародній арені та її взаємозв'язків з іншими країнами частково залежить від політичних поглядів або ситуації. Більше того, чималу роль у становленні іміджу держави відіграє метод її презентації політиками. Під час виступів, у політичних лідерів з'являється змога звернутися як до міжнародного суспільства, так і до суспільства своєї країни. Евфемізми відіграють велику роль не тільки у політичному, а й у медійному дискурсі.

У засобах масової інформації політкоректності приділяється велика увага, стислість інформації якого привертає увагу читачів, оскільки формує ціннісно-емоційну картину подій. Виразність медіа дискурсу реалізується за рахунок стилістичних засобів таких, як тропи, порівняння, алегорії, гіперболи, крилаті слова, прислів'я, приказки, цитати та евфемізми. Посилення процесу глобалізації зумовлює формування в мовній системі політкоректності сталої тенденції до функціонування евфемізмів.

Актуальність теми визначається необхідністю провести дослідження політкоректної лексики в англomовному дискурсі на матеріалах медійних текстів. Таким чином з'являється необхідність дослідження евфемізмів, які зустрічаються під час різноманітних виступів політичних лідерів і не тільки. Зокрема, актуальність і недостатнє дослідження у медіа дискурсі політкоректної мови вплинули на вибір теми цього дослідження.

ЗМІ були і залишаються головним джерелом інформації протягом багатьох років. У засобах масової інформації політкоректності приділяється велика увага, стислість інформації якого привертає увагу читачів, оскільки формує ціннісно-емоційну картину подій.

Актуальність дослідження евфемістичних номінацій у медіа дискурсі полягає у зв'язку з активно розвиваючою в даний час теорією впливу: висвітлення негативних новин у непрямій, прикритій, пом'якшувальній і

ввічливій формі дозволяє нейтралізувати негативний відтінок новин з метою маніпулятивного ефекту.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Магістерська робота пов'язана з проблематикою наукової теми кафедри германської філології та перекладознавства «Проблеми лексико-граматичної семантики, прагматики та стилістики в когнітивно-дискурсивній парадигмі».

Об'єктом дослідження є евфемізми у сучасному медіа дискурсі.

Предметом дослідження виступає переклад евфемізмів у медіа дискурсі.

Мета роботи полягає у дослідженні процесів евфемізації в медіа дискурсі та аналізі евфемістичних конструкцій.

Дослідження поставленої мети полягає у вирішенні наступних **завдань:**

- дослідити поняття «медіа дискурс»;
- розглянути феномени евфемізму та дисфемізму;
- дослідити способи евфемістичного перетворення;
- визначити основні функціональні особливості евфемізмів;
- дослідити засоби реалізації евфемізмів у англійському медіа дискурсі та встановити способи їх перекладу на українську мову;
- провести аналіз табу у сучасному англійському дискурсі;

Матеріалом дослідження слугують тексти ЗМІ 2011-2021рр, зокрема BBC News, The New York Times, The Guardian та CNN, які мають евфемістичні вирази.

Методи дослідження визначаються метою та завданням роботи. У якості основного робочого методу використовується порівняльно-зіставний метод, а також описовий метод та метод аналізу.

Положення, що виносяться на захист:

1. Дискурс – це зв'язний текст у сукупності з екстралінгвістичними, прагматичними, соціокультурними, психологічними та іншими факторами; текст, який взятий у подієвому аспекті; мовлення, що

розглядається як цілеспрямована соціальна дія, як компонент, що бере участь у взаємодії людей та механізмах їх свідомості (когнітивних процесах).

2. Для медіа дискурсу характерно вживання різноманітних лінгвістичних засобів, що дозволяють максимально досягти ефекту новизни. Виділяють два типи дискурсу: особистісно-орієнтований (персональний) та статусно-орієнтований (інституційний).

3. Евфемізм – це м'які, прийнятні алегоричні слова, що використовуються замість грубих, неприємних або образливих». Евфемізми вживаються у текстах або публічних висловлюваннях для заміни слів, які вважаються непристойними чи недоречними. Евфемізми змінюються з часом. Еволюція *euphemism treadmill* – бігова доріжка евфемізму (описовий) – це означає, що слово стає принизливим через посилення на образливі концепції і тому замість нього замінюється на ввічливе.

4. Виділяють три основні функції використання евфемізмів:

- а) пом'якшення грубостей та неприємностей для того, хто говорить;
- б) маскуванню дійсності, камуфляж;
- в) приховування реальності [14].

5. Різноманіття лексичних і стилістичних засобів евфемії широко використовується для маніпулятивного процесу, що впливає на аудиторію. Представляючи систему культурних та поведінкових норм, евфемістичні одиниці дозволяють подолати негативні стереотипи та виробити ввічливі синонімічні форми. Евфемізми в політичній сфері підпорядковані меті завуалювати або навмисно спотворити інформацію про реальні події чи факти. Дисфемізми спрямовані на негативний мовний вплив на комуніканта.

Наукова новизна магістерської роботи постає в сукупному зображенні політкоректних одиниць в медійних текстах, а саме в поглибленому аналізі їх перекладу.

Теоретичне значення магістерської роботи полягає в аналізі явища евфемії в англійському медіа дискурсі.

Практична цінність визначається тим, що отримані результати можуть бути використані при розробці курсів з лінгвокультурології, перекладознавства, теорії та практики міжкультурної комунікації.

Апробація роботи. Результати роботи обговорювалися на XI Всеукраїнській студентській науковій конференції за міжнародної участі «Foreign Languages in Use: Academic and Professional Aspects», 10 квітня 2019 року, у м. Хмельницький та опубліковано статтю «Euphemism as a manifestation of political correctness» // Збірник з тез доповідей за матеріалами XI «Всеукраїнської студентської наукової конференції «Foreign Languages in Use: Academic and Professional Aspects», Хмельницький, 2019. С.18-21.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків та списку використаних джерел. Основний зміст дослідження викладено на 80 с. Повний обсяг – 89 с.

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми, сформульовано мету та конкретні завдання дослідження, його наукову новизну, теоретичне значення та практичну цінність, визначено матеріал дослідження та його методи.

У **першому розділі** висвітлено теоретико-методологічну базу роботи та розглянуто особливості теоретичних аспектів евфемізмів як засобів політкоректності.

У **другому розділі** аналізується реалізація евфемізмів у перекладі на матеріаліх сучасного медіа дискурсу.

У **загальних висновках** підведено підсумки дослідження роботи.

Перелік використаних джерел нараховує 33 праці зарубіжних та вітчизняних вчених, 4 джерела довідкової літератури (словники) та 72 джерела ілюстративного матеріалу (інтернет газети, сайти).

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЕВФЕМІЗМІВ ЯК ЗАСОБИ ПОЛІТКОРЕКТНОСТІ

1.1. Лінгвістичні особливості медіа дискурсу

Новини, як джерело оперативної інформації, включають функції дискурсу, медіативність якого є процес перетворення реальних соціальних подій. Медіа тексти, що містять соціальні, комунікативні, культурні, когнітивні та психологічні параметри, впливають на формування суспільної думки.

Перш ніж розглянути текст з погляду лінгвістичних особливостей, важливо зрозуміти сутність терміна «дискурс» у лінгвістиці.

Н. Д. Арутюнова трактує **дискурс** як: зв'язний текст у сукупності з екстралінгвістичними, прагматичними, соціокультурними, психологічними та іншими факторами; текст, який взятий у подієвому аспекті; мовлення, що розглядається як цілеспрямована соціальна дія, як компонент, що бере участь у взаємодії людей та механізмах їх свідомості (когнітивних процесах) [2].

Медіа дискурс є складовою частиною дискурсу ЗМІ. Характерна риса цього дискурсу полягає в стислості змісту, інформації, що привертає увагу читачів та глядачів.

Медіа дискурс – це глобальна всеохопна категорія сучасного комунікативно дискурсу, яка виступає певним фоном та в якому відображаються актуальні настрої суспільства в різних сферах діяльності [103].

Аксіологічна ціннісно-емоційна картина подій формує параметри медіа дискурсу в умовах медіаринку. Публіцистика характеризується змінами на сучасному етапі у трансформації стильових та жанрових елементів. Т. В. Матвєєва вважає, що розмовна лексика і синтаксис, діалогічність, різкі асоціативні переходи, вільні зміни тону в залежності від предмета мови, елементи мовної гри – ці та інші особливості, властиві живому мовленню,

характерні зараз не тільки для самого вільного публіцистичного жанру – нарис, вони проникають й у суворіші жанри [20].

Є. А. Кожем'якін виділив наступні типи для медіа дискурсу: новинний, рекламний, промоційний, які у свою чергу поділяються на аналітичний, публіцистичний, ідентифікуючий, репрезентуючий, ідеологічний тощо. На думку вченого, розміщення інформації спрямоване на опис тем, що репрезентують лексичну та стилістичну сторони. Опис дійсності, її оцінка та вплив на свідомість читача чи глядача відносяться до функціонально-прагматичної характеристики медіа дискурсу. Контекст безпосередньо впливає на використання засобів вираження сенсу мовних засобів [13].

Провідні риси медіа дискурсу, як: інформативність, об'єктивність, суспільна значущість, спосіб побудови фраз та пропозицій, ілюструють свою дискурсну освіту.

Для медіа дискурсу характерно вживання різноманітних лінгвістичних засобів, що дозволяють максимально досягти ефекту новизни. Виділяють два типи дискурсу: особистісно-орієнтований (персональний) та статусно-орієнтований (інституційний).

У лінгвостилістичному плані медіа дискурс містить нові слова та висловлювання, запозичення та інтернаціоналізми, специфічні скорочення, присутня стилістично нейтральна та емоційна лексика, сленги та неологізми.

Стиль медіа дискурсу висловлює оцінне ставлення до фактів, що висвітлюється. Він індивідуалізований за віковими, освітніми, соціальними, ідеологічними інтересами. Для виразності в медіа дискурсі використовуються такі стилістичні засоби, як тропи, евфемізми, порівняння, алегорії, гіперболи, крилаті вислови, прислів'я, приказки, і цитати. Іноді порушується звичайний порядок слів для підкреслення певних слів у реченні, використовується інверсія, риторичне питання, антитеза, питання-відповідь.

Медіа дискурс максимально реалізує інформативну функцію масової комунікації. На рівні семантики медіа дискурс характеризується стійкою

макроструктурою та мікроструктурою, яка відображає тематичний інформаційний потік.

Структура охоплює список тем, які постійно зображуються в ЗМІ, наприклад: політика, культура, економіка, бізнес, освіта, спорт. Також, поділ новин на ті що «в середині країни» – «home news» (еквівалент) та «закордонні новини» або «новини світу» – «foreign news» (калькування) є важливою складовою в семантичній макроструктурі тому, що завдяки цьому ми можемо побудувати загальну картину світу на даний момент [1].

Медіа дискурс становить важливу частину національного культурно-ідеологічного контексту, значення якого посилюється завдяки високій відтворюваності. Однією з невід'ємних якостей медіа дискурсу є багат шаровість, що складається з двох видів компонентів: сенсотворних та текстоутворюючих.

До текстоутворчого компонента відносять словосполучення, які позначають посилання на джерело інформації, цитати, сталі вирази. Вживання сталих виразів найбільш характерне для усного дискурсу на радіо або телебаченні.

Медіа дискурс широко вживаний у Інтернеті, він має свої характерні риси. На думку М. А. Ковальчукової [12], медіа дискурс в мережі Інтернет включає: оперативність, стислість, різноманіття тем і рубрик.

Розвиток інформаційних технологій на сучасному етапі призвів до появи «електронних газет».

У світовій практиці стали вживаними такі поняття, як електронна журналістика (electronic Journalism), екранний текст та електронне видання (electronic publishing) – електронна система, за допомогою якої публікація здійснюється в електронному варіанті і яка дозволяє відтворювати вербальні тексти, графіку, таблиці та інші семіотичні комплекси або вже підготовлені заздалегіть у паперовому варіанті, або безпосередньо в електронному [25].

1.2. Евфемізми та дисфемізми у медіа дискурсі

Для того, щоб краще зрозуміти явище евфемії та визначити способи його функціонування в мові, необхідно дати визначення феномену евфемізм. Слово «**евфемізм**» походить від грецького *euphēmeō* – «*говорю ввічливо*». Перші дослідники евфемії були: Ш. Брюно, Е. Бенвеніст, Г. Пауль; дослідженням щодо цієї проблематики присвятили свої праці такі лінгвісти як Б. Купер, В.І. Жельвіс, А. М. Кацев, Дж. Німан і К. Сільвер, а також дослідники з країн СНД: В. І. Заботкіна, Л. П. Крисін, О. Й. Шейгал та інші. Г. А. Уфімцева, А. М. Рязанов зробили вагомий внесок у вивчення дисфемії [104].

Вивчаючи та порівнюючи роботи різних дослідників даної проблеми, можна зрозуміти, що єдине позначення терміна «евфемізм» – відсутнє. У багатьох роботах визначення терміна «евфемізм» найчастіше звучить як здатність замінювати табуйовану лексику, яка може викликати негативні емоції: сором, огиду, страх тощо. Ахманова О. С. трактує визначення евфемізм, як емоційно нейтральне слово або вираз, що вживається замість синонімічних ним слів або виразів, які можуть здатися промовцю непристойними, грубими або образливими [37].

Такі зарубіжні лінгвісти як: В. Латц, Х. Равсон, Й. Шіплі та інші трактують процес евфемії, як засіб для ухилення від негативних емоцій, які можуть виникнути під час спілкування.

Термін «*евфемізм*» трактується, як ввічливе слово або вираз, що вживається замість неприємного, грубого, непристойного або образливого слова; щоб не створювати почуття дискомфорту чи збентеження, слухачів та читачів [34].

Наприклад, у Кембриджському міжнародному словнику англійської мови такий термін, як «*euphemism*» визначається наступним чином: a word or phrase use to avoid saying another word or phrase that is more forceful and honest but also more unpleasant or offends Dictionary of English [36].

Словник англійської мови Оксфорда пропонує наступне визначення поняття евфемізм: *mild or indirect word or expression substituted for one considered to be too harsh or blunt when referring to something unpleasant or embarrassing* [35].

Зазвичай, на перший план при визначенні евфемізму виходить прагматичний аспект. За І.Р.Гальперінім евфемізм є словом або виразом, що вживається для заміни нетактовного слова або виразу на більш відповідне в загальноприйнятому значенні [5]. Таке визначення абсолютно правильно відображає, те, що є евфемізм в цілому, але в той же час не містить в собі точного наукового визначення «нетактовного (неприємного) слова» і слова «більш підходящого в загальноприйнятому сенсі». В.І. Заботкіна пропонує таке визначення евфемізмів: «Евфемізми – це тропи, в основі яких лежить замасковане, ввічливе або пом'якшувальне слово, або словосполучення, яке вживається в прагматичних цілях (ввічливість, делікатність, пристойність)» [7]. Подібне визначення евфемізмів наводить Кацев. Він стверджував, що «евфемізми слугують меті згладжування непрямих найменувань того, що в прямому значенні є неприйнятним з точки зору загальних норм моралей у суспільстві» [10]. Коротке і чітке, і все ж таки не менш популярне, ніж наукове визначення евфемізмів представляє автор словника евфемізмів Хью Росон: «Евфемізм – це м'які, прийнятні алегоричні слова, що використовуються замість грубих, неприємних або образливих» [27]. Як правило, евфемізм вживаються у текстах або публічних висловлюваннях для заміни слів, які вважаються непристойними чи недоречними. Якщо висловлюватися «простою» не науковою мовою, то завуальовано, замість гіркої правди. Ясна річ, що промовець та слухач чудово розуміють, який сенс ховається за цими словами.

Суть евфемізму полягає в тому, що грубі, образливі слова та вирази замінюються м'якшими. У сучасних мовах, які високорозвинені у культурному плані, евфемізм визначається соціальними нормами спілкування та поведінки, а також прагненням дотримуватися пристойності

та не задіти почуття свого співрозмовника. Евфемізми також знайшли своє застосування в текстах для заміни грубих і непристойних слів, що дозволяє уникати питань про цензуру. Часом у ролі евфемізмів виступають «нелітературні» слова, які мають менш негативне «навантаження», ніж лайка – до них відносяться просторічні, жаргонні та авторські слова та висловлювання. Вживання евфемізмів значно згладжує негативне «навантаження» на текст лайливих слів, хоча найчастіше по евфемізму або з контексту можна встановити, яке слово він замінює [30].

Не дивно, що евфемізми, так само, як все інше в нашій мові, знаходиться у безперервному русі. Між життям мови та людини постійно знаходиться тісний взаємозв'язок. Бо саме людина встановлює сферу для застосування евфемізму. Грубість, образливість, непристойність – ось місце евфемізмів. Але це відноситься лише до суб'єктивної думки людини. Таким чином, евфемізм можна вважати поняттям не стільки мовним, як культурним.

У цій роботі евфемізми розглядаються, як слова або вирази, які слугують для заміни позначень, які є небажаними, недостатньо ввічливими, непристойними або образливими. Евфемія є сукупністю мовних евфемістичних засобів. Процес створення та насичення ними мови та використання називається евфемізацією.

Універсальними для евфемізації є моменти у яких:

- 1) позначається негативний зміст;
- 2) присутня семантична невизначеність евфемізму, що дозволяє зменшити, згладити негативний сенс;
- 3) покращується сенс у порівнянні із словом або виразом, що замінюється;
- 4) проглядається формальний характер поліпшення сенсу, завдяки чому адресат може зрозуміти, про що йдеться [30].

Варіювання моральних засад на різних історичних етапах сприяє як відмиранню деяких реалій та подальшого старіння евфемізмів, так і появі нових явищ негативного характеру, які спричиняють виникнення нових

евфемізмів. Старіння та поява нових евфемізмів дають можливість зробити припущення про існування постійних та нових сфер евфемізації. Тим самим, підтверджуючи той факт, що евфемізм може слугувати показником певних стереотипів, які існують в даному суспільстві в даний період.

Багато дослідників-лінгвістів беруть до уваги той факт, що евфемізм є виразом, який використовується замість заборонених або табуйованих виразів. З погляду прагматики, під евфемізацією розуміється стратегія приховування небажаної інформації, яка дає змогу приховати очевидні факти.

Беручи до уваги особливості висловлювання комунікантів, П. Браун і С. Левінсон розрізняють позитивну ввічливість, яка часто пов'язується з мовними виразами солідарності [30].

Розглянувши і узагальнивши всі перераховані вище визначення поняття евфемізм, можна припустити, що евфемізм - це заміна слова або виразу, яке є грубим, невідповідним або недоречним в даній ситуації.

Евфемізм – є не тільки тропом, а також важливим елементом структури мови, який відіграє значущу роль у його історичному розвитку, таким чином, евфемізація є безперервним процесом заміни негативних найменувань на ввічливі.

За своїми цілями та характером процесу евфемізації протиставляється процес дисфемізації. Дисфемізація – це процес позначення будь-якого предмета, явища або дії більш вульгарним або грубим словом або виразом. Дисфемізми, перебуваючи в опозиційних відносинах з евфемізмами за ознакою оцінного асоціату виступають засобом надання більшою мірою негативно оцінного забарвлення денотату та орієнтовані на негативний мовний вплив на комуніканта.

В даний час дисфемізм розглядається не як видове поняття всередині родової категорії евфемізму, а як окремий засіб вираження, який функціонально протиставлено евфемізму.

На противагу евфемізам, як більш м'яким виразам, дисфемізм є більш грубим та різким. Він служить для навмисної заміни нейтральних слів та словосполучень з метою вираження нехтування, ненависті, роздратування.

Зарубіжними лінгвістами дисфемізм визначається як вираз із образливими для слухача конотаціями, що замінює пряму номінацію чи евфемізм. Лексичні одиниці отримують дисфемістичну функцію, коли вони надають якомусь опису відтінок зневажливості, роблять його сумнівним. За допомогою дисфемізму певне становище справ, або характеристика людини, подаються у негативному ракурсі, виражається несхвальне ставлення. Слово починає використовуватися, як дисфемізм, якщо воно вимовляється з наміром когось образити, виявити неповагу.

Використовуючи дисфемізм, спікер, прагне не стільки показати своє негативне ставлення або оцінку того, що відбувається, скільки створити «пейоративний вплив» на слухача, провокуючи його реакцію. Узагальюючи сказане вище, наведемо конкретне визначення дисфемізму. Дисфемізм - це грубіша форма слова порівняно з вихідною номінацією лексичної одиниці, в якій мовець віддає перевагу тому, щоб висловити своє негативне ставлення і пейоративно вплинути на реципієнта.

Провівши аналіз взаємодії ввічливості та евфемії, ми можемо зробити висновок, що принцип ввічливості являє собою особливу стратегію мовної поведінки, одним з тактичних прийомів якої є евфемізація: необхідність дотримуватися ввічливості підштовхує до використання евфемізмів, характер яких, як і характер ввічливості, повністю залежить від комунікативного контексту.

1.3. Способи евфемістичного перетворення у медіа дискурсі

Політична дискусія в сучасному світі неможлива без пригадування евфемізмів і не має публічної зневаги до тих, хто говорить на певні теми, не вживаючи їх. На додаток до багатьох евфемізмів, які визнаються практично всіма, політичні ліві (демократ-соціали) мають власний набір евфемізмів, пов'язаних з політичною коректністю, тоді як політичні праві (капіталісти) мають свій набір, пов'язаний з патріотичною коректністю.

Евфемізми, як правило, є ознакою до політичної приналежності члена партії, але також є засобом переконування суперечливих виборців, щоб ті підтримали ту чи іншу політику.

А. М. Кацев та І. В. Корунець виділяють такі способи перекладу евфемізмів: еквівалентний, описовий, метод додавання, конкретизація, генералізація, перифраз та калькування [14; 9].

Найефективніші методи при перекладі евфемізмів є калькування та еквівалент.

Евфемізми змінюються з часом. Психолог з Гарварду Стівен Пінкер назвав цю лінгвістичну еволюцію «*euphemism treadmill*» – «бігова доріжка евфемізму» (описовий) – це означає, що слово стає принизливим через посилення на образливі концепції і тому замість нього замінюється на ввічливе. С. Пінкер більше двадцяти років тому стверджував, що заміна старих термінів новими, ймовірно, взяла натхнення помилковою теорією про вплив мови на думку [102].

Пінкер сказав, що ті, хто встає на бігову доріжку евфемізму, ніколи не можуть з неї зійти:

«Люди винаходять нові «ввічливі» слова для позначення емоційно навантажених або неприємних речей, але евфемізм псується асоціаціями» [102].

Деякі політичні дискусії так само пронизані евфемізмами, як імміграція. Юридичний термін *illegal alien* – *нелегальний іноземець* (калькування), який колись використовувався без політичної упередженості, а зараз вживається майже виключно нативістами, був замінений на *illegal immigrant* – *нелегальний іммігрант* (калькування). Безглузді терміни такі, як *border infiltrator* – *прикордонний лазутчик* (конкретизація) та *illegal invader* – *незаконний окупант* (калькування), поки що не прижилися. Прихильники нового терміну *undocumented immigrant* – *незарєєстрований іммігрант* (генералізація) стверджують, що людина не може бути нелегальною, тому термін *illegal immigrant* – *нелегальний іммігрант* (калькування) є неточним, а також грубим. Звісно, ніхто також не є зарєєстрованим, оскільки їм просто бракує певних конкретних документів для легального проживання та працевлаштування. Багато з них мають водійські права, кредитні картки та картки бібліотеки, які є корисними документами в певних контекстах, але не для імміграції. *Misdocumented immigrant* – *Іммігрант із втраченими документами* (описовий) [102] був би кращим варіантом, для опису людини, якби на меті цього евфемізму стояла б точність, але здається, мета полягає в тому, щоб переключити думку людей на інші теми, змінивши слово і додавши до нього чогось негативного.

У дискусіях стосовно імміграції евфемізм іноді може працювати у зворотньому напрямку і фактично робити політичну мову більш жорсткою. Ця «*sacrophemism cliff*» – «*вершина дисфемізму(какофемізму)*» перетворила *birthright citizenship* – *громадянин за місцем народження* (описовий) на *anchor baby* – *немовля, яке закріплене за місцем народженням* (описовий), *liberalized immigration* – *лібералізовану імміграцію* (калькування) і також *open borders* – *відкриті кордони* (калькування) [102].

У довгостроковій перспективі перехід на бігову доріжку евфемізму може здатися не найкращим рішенням. Як пояснює Пінкер, почуття людей до заміненого терміну просто переносяться на евфемізм, тому що всі ми маємо сталі поняття, які ми використовуємо для опису того чи іншого явища.

Процес когнітивного виробництва від концепції до слова впливає лише на звук результату, а не на його значення.

Не все втрачено для тих, хто йде шляхом використання евфемізмів. Їм просто потрібно знизити свої очікування і задовольнятися формуванням політкоректності, а не донкіхотською метою змінювати поняття словами. Фреймінг – це психологічна техніка, за допомогою якої можна впливати на соціальні чи політичні сприйняття. Дослідження в політичній психології показали, що фреймування працює завдяки тому, що певні переконання стають доступними в пам'яті після впливу на певну частину мозку. Після того, як певні переконання активуються через механізм фреймування, вони впливають на всю подальшу обробку інформації. Прикладом того, як фреймінг може впливати на сприйняття, є те, що думки про мітинг Ку-клукс-клану різняться залежно від того, чи розглядається це як проблема громадської безпеки чи свободи слова [102].

Евфемізація може спрямувати громадську думку в протилежний напрямок від політичного спектру. Евфемізм *undocumented immigrant* – **незарєєстрований іммігрант** (генералізація) буде викликати інші думки та асоціації, ніж *illegal immigrant* – **нелегальний іммігрант** (калькування). Зокрема, перший описує бюрократичну проблемою уряду, яка занепокоїна іммігрантами. Останній трактує евфемізм, як проблема стосовно правопорядку з іноземними громадянами. Ці два евфемізми, хоча і мають на меті представляти одне й те саме поняття, роблять це різними способами. Більшість людей співчують тим, хто потрапив у жорстоку бюрократію, але набагато менше співчують порушникам закону.

Дотримуючись цієї логіки, політична пропозиція під назвою *path to citizenship for undocumented immigrants* – **шлях щодо громадянства для незарєєстрованих іммігрантів** (генералізація, додавання) звучить з більшою підтримкою, ніж *amnesty for illegal aliens* – **амністія для нелегальних іноземців** (калькування). Як шлях до громадянства, так і амністія тут означають легалізацію. «Шлях до громадянства» – це набагато м'якший

евфемізм, який викликає позитивні емоції. З іншого боку, *легалізація* була замінена на «амністію», що має більш негативне значення. Прихильники та користувачі терміну «амністія» наголошують, що це помилування за правопорушення, а не вирішення бюрократичної проблеми. «*Шлях до громадянства*» також іноді замінюють на «*одержання легалізації*».

Евфемізми можуть допомогти узаконити упереджену риторичку. Для прикладу, *extreme vetting – ретельний огляд (перифраз)*, фразу, яку вважають евфемізмом щодо дискримінації мусульман. Використання цього евфемізму допомагає досягти наступної цілі: відокремитися від популярної релігійної дискримінації, що важливо. Таким чином, маскуванню такого упередження під нейтральним евфемізмом є досить корисним. Таким чином, можна показати власні переконання і нав'язати аудиторії аналогічні, не демонструючи при цьому явного упередження.

Дещо схожа ідея стоїть за використанням терміну *illegal invader – незаконний окупант (калькування)*, який використовується, як загрозливий евфемізм. Загрози можуть бути потужними інструментами, оскільки, коли люди чують щось загрозливе, то вони схильні переоцінювати ризик і підтримувати політику, яка мінімізує загрозу, незалежно від того, якою була загроза [102].

Важливим ефектом загрозливого евфемізму є те, що вони можуть принизити та закріпити негативне ставлення до певних груп. Розглянемо евфемізми *anchor baby – немовля, яке закріплене за місцем народженням (описовий)* та *catch and release – сміймати і відпустити (калькування)*. Евфемізм *anchor baby* характеризує дітей, народжених від іноземних громадян, які порушили свій імміграційний статус, перебуваючи на території США. Ці діти мають автоматичне громадянство відповідно до Конституції США. Таких дітей називають *немовля, яке закріплене за місцем народженням*, щоб підкреслити ідею про те, що батьки використовують їх для забезпечення свого перебування в країні, хоча насправді це буває рідко. Цей термін принижує, як батьків, так і їхніх дітей, описуючи цих осіб через

асоціацію з неживим об'єктом, *якорем*, і що єдиною метою народження дітей є вирішення проблеми батьків з імміграційним законодавством. Евфемізм-загрози також поширюються на іншу незаконну діяльність, пов'язану з іммігрантами [102].

Для прикладу *catch and release* – *спіймати і відпустити* та «*sanctuary city* – *місто-притулок* (калькування). *Спіймати та відпустити* використовується для опису акту затримання нелегальних іммігрантів і їх подальшого звільнення. *Місто-притулок* – це місто, яке обмежує співпрацю з федеральними міграційними органами. Ці два вирази використовуються обома сторонами імміграційних дискусій і не мають позитивної чи негативної заміни. Проблема полягає в тому, що обидва евфемізми можуть також застосовуватися у сфері «*тваринництва*», що може вважатися принизливим, коли говорять про людей. *Спіймати і відпустити* викликає асоціації з рибальством і полюванням, принижуючи тих, кого ловлять і відпускають. Аналогічно, слово *sanctuary* – *притулок / заповідник* (калькування) часто використовується для опису притулку тварин. Обидва ці евфемістичні вирази, хоча й не мають на меті завдати шкоди та не створені політичними елітами, але можуть спричинити несприятливе ставлення.

Певні культурні норми вимагають від людини знаходити або створювати в мові нові слова і вирази, які в певних умовах служать для заміни таких позначень, які видаються небажаними, не цілком ввічливими, занадто різкими [29]. У лінгвістиці такі слова і вирази отримали назву евфемізми, основою яких є прагнення не образити та не зачепити почуття людини [28]. Основна мета процесу евфемізації – уникнути комунікативних конфліктів [15]. Крім того, евфемізми у різних сферах життя людини та суспільства переслідують різні завдання. Зокрема, евфемізми в політичній сфері підпорядковані меті завуалювати або навмисно спотворити інформацію про реальні події або факти, обдурити громадську думку і висловити щось неприємне делікатнішим способом [31].

Наприклад, такі слова як *pre-emptive* (пріоритетний) замість *aggressive* (агресивний), *involvement* (залучення) замість *invasion* (вторгнення), *conflict* (конфлікт) замість *war* (війна) щільно увійшли у словниковий склад англійської мови, як евфемізми для прикриття істинного характеру військового втручання у справи інших держав. Велика кількість слів і виразів набувають евфемічні «облагорожуючі» властивості в умовах контексту [17].

Наприклад:

The M15 document, entitled Companies and Organisations of Proliferation Concern, has been compiled in an attempt to prevent British companies inadvertently exporting sensitive goods or expertise to organizations covertly involved in WMD programs [40].

Евфемістичний вираз *sensitive goods* – *чутливий груз* (калькування) вживається замість слова *explosives* – *вибухові речовини*, використано прийомом підміни одного поняття іншим.

У політичній сфері за допомогою евфемізмів можна легко маніпулювати громадською думкою, для цього велику роль відіграють ЗМІ. Сучасні ЗМІ останнім часом характеризуються збільшенням використання грубих, вульгарних слів і виразів [15].

За своїми цілями та характером процесу евфемізації протиставляється процес дисфемізації. Дисфемізація – це процес позначення будь-якого предмета, явища або дії більш вульгарним, грубим словом або виразом. Дисфемізми, перебуваючи в опозиційних відносинах з евфемізмами за ознакою оцінного асоціату, є засобом надання більшою мірою негативно-оцінного забарвлення денотату і орієнтовані на негативний мовний вплив на комуніканта. Також з позиції мовного впливу велику роль відіграють газети.

Останнім часом у теорії засобів масової комунікації ведеться активна розробка окремих способів та ступеня ефективності впливу ЗМІ на комуніканта, створення певних оцінок під час передачі інформації. З позиції впливу газетний текст у політичній сфері розглядається, як сукупність обраних суб'єктом мовлення необхідних мовних засобів та мовних дій для

досягнення певних комунікативних цілей [19]. Таким чином, інформаційна функція в тексті та в політичній сфері стає вторинною, а на перший план виходить завдання, яке полягає в прагненні суб'єкта мови навіяти адресатам певну оцінку, сформувавши при цьому хороше або погане відношення аудиторії до дій, явищ, предмета або об'єкта мови.

У медійних і газетних текстах політичного характеру функція впливу реалізується через використання мовних стратегій і мовних тактик [24]. З позиції виникнення дисфемізмів, впливає цікава стратегія дискредитації, що реалізується через тактики образи, звинувачення та знуцання [8]. На мовному рівні суб'єкт дискредитуючої мови висловлює свій негативний емоційний стан стосовно суб'єкта дискредитації, його дій та рішень через номінації з пейоративним, тобто негативним забарвленням, зокрема, через дисфемізми, і має на меті викриття дій політиків та урядових органів. Це завдання виконує тактика звинувачення. У Longman Dictionary of Contemporary English «звинувачення» визначається, як заява про винність когось у чомусь (*a statement saying that someone is guilty of doing something wrong*) [34].

Проаналізуємо використання цієї тактики на конкретному прикладі:

*But yesterday was one of the worst days of **bloodshed** since Baghdad fell* [41].

При використанні дисфемізму *bloodshed* – *кровопролиття* (калькування) замість *war* – *війна* автор статті має на меті викрити дії уряду та показати реальну ціну розв'язаної війни. Слід зазначити, що з початку війни саме слово «war», а також слова, що описують дії американських військовослужбовців, вийшли з вжитку та замінені евфемізмами.

Різновидом тактики звинувачення є тактика знуцання, яка спрямована на висміювання предмета промови чи дій об'єкта. Відмінною рисою тактики знуцання є використання, як евфемістичних, так і дисфемістичних одиниць. Евфемізм і дисфемізм тактики знуцання носять іронічний характер. Наприклад:

*He is the latest in a line of political appointees to the London job, traditionally bestowed upon presidents' faithful friends, usually **with deep pockets** [40].*

Автор статті акцентує увагу на тому, що друзями Президента є заможні люди, використовуючи вираз *deep pockets* буквально з *глибокими кишенями* (описовий), як іронічний дисфемізм замість *riches* – *багати*.

*Whether or not there was any deliberately interference in the course of justice, even the Queen not been untainted by the sleazy upstairs- downstairs **shenanigans** [40].*

Слово *shenanigan* в англійській мові використовується в несерйозному контексті та має значення *bad behavior that is not very serious*. Слово *shenanigan* – *пущоц* (еквівалент) є іронічним евфемізмом слова *intrigue* – інтрига.

У тексті в політичній сфері, окрім мети викриття та висміювання дії органів влади, що реалізується через тактики звинувачення та знуцання, стратегія дискредитації має на меті приниження та образи об'єкта, що дискримінується також через тактику образи. У Радянському енциклопедичному словнику образ визначається, як «навмисне приниження честі та гідності, виражене у непристойній формі». Наприклад:

*The Senate... cuts to Governor Ehrlich's funding for the environment, health care and education/ Ehrlich has staged a number of events/ the events have not helped Ehrlich's cause/The events, Hogan said, were "a **lousy** way to govern [39].*

Тактика образи представлена через опис дій політика, а саме, проведення низки заходів, які не дали бажаного результату, внаслідок чого було скорочено програму з охорони здоров'я, освіти та захисту навколишнього середовища. Слово *lousy* – *паршивий* (калькування) замість слова *bad* – поганий, що виступає в якості дисфемізму, надає дисфемістичний характер всієї фрази *a lousy way to govern* і може розцінюватися як образа,

тому що фактично автор називає політика *a lousy governor* – *паршивий керівник*.

Charles has also point-black refused to apologise...to the BBC's royal correspondent...whom he called "that awful man"/he whispered to his sons: «Bloody people. I can't bear that man. I mean he's so awful, really he is» [38].

У цьому прикладі тактика прямої образи виражена двома способами. По-перше, через вживання як дисфемізму прикметника *awful* – *жахливий* (калькування) замість *bad* – *поганий*, який може вважатися образливим у реакції слухача. По-друге, через інвективну одиницю *bloody* – *проклятий* (еквівалент), що має негативне значення у своєму змісті і тому є образливим.

Таким чином, евфемізми та дисфемізми є тактичними мовними засобами, за допомогою яких може бути досягнутий бажаний прагматичний ефект та здійснитися цілеспрямований вплив на масову аудиторію в газетних текстах ЗМІ, що реалізується через мовні стратегії та мовні тактики, зокрема стратегію дискредитації. Завдання стратегії дискредитації в тексті в політичній сфері, що розкривається через тактики образи, звинувачення та знущання, і спрямована з одного боку на приниження та образу дискредитованого об'єкта мови, а з іншого боку, на викриття та висміювання дій політичних діячів та уряду, може реалізовуватись як через евфемізми, так і через дисфемізми. Дисфемізми можуть виступати словами і словосполученнями, як з негативним забарвленням, так і цілком нейтральним.

1.4. Функціональні особливості евфемізмів у медіа дискурсі

Бажання завоювати громадське схвалення та уникнути соціального осуду є основними мотивами створення евфемістичних засобів. Мова в якості потужного засобу впливу, має широкий арсенал різноманітних засобів.

Л. П. Крисін виділяє три основні функції використання евфемізмів:

а) пом'якшення грубостей та неприємностей для того, хто говорить;

- б) маскуванню дійсності, камуфляж;
- в) приховування реальності [16].

Н. А. Резнікова, А. С. Пташкін виділили ряд функцій евфемізмів:

- власне-евфемістична;
- інтенціональна функція;
- соціально-регулятивна функція;
- контакто-встановлююча функція;
- експресивна функція;
- естетична функція;
- прагматична функція [26].

Розглянемо перелічені вище функції евфемії в контексті медіа дискурсу.

Власне-евфемістична чи первинна функція евфемізмів пов'язана з використанням забороненої чи табуованої лексики, при цьому евфемістична заміна знімає проблему та зберігає традиції. Сучасні цивілізовані люди використовують евфемізми не через страх, а швидше за все, завдяки традиціям, що збереглися з давніх-давен. Як і в давнину, по можливості уникають слова *death* – *смерть* замінюючи його на *loss* – *втрата* (калькування), а також на такі неординарні авторські висловлювання, як евфемізм *to travel southward to Khartoum and perhaps beyond some*, вжитий У. Черчіллем [33].

Інтенціональна функція евфемії дозволяє досягти певного комунікативного ефекту. Завдяки маніпулятивному ефекту інформація викладається у розпливчастому вигляді. Нав'язування своєї точки зору відбувається за допомогою евфемістичних найменувань, які прикрашають небажані факти. При цьому аудиторія піддається маніпулятивному впливу, не усвідомлюючи інформацію в повній мірі [32].

Соціально-регулятивна функція евфемістичних одиниць відображається в неприйнятних та непристойних комунікативних

висловлюваннях. Замінює деякі слова та вирази на більш пристойніші за допомогою евфемістичної коректності [32].

Соціальні сфери евфемізації, які стосуються різних сторін суспільного життя, такі як дипломатія, репресивні дії влади, державні та військові таємниці, діяльність армії, сфера розподілу та обслуговування, відносини між різними національними та соціальними групами та статус цих груп, деякі професії, евфемістичне позначення яких має на меті підвищити їх престиж або приховати негативне враження від того, що позначається «прямим» найменуванням роду занять.

Контакто-встановлююча функція евфемістичних одиниць пов'язана зі здатністю сприяти, встановлювати та підтримувати контакт із співрозмовником. Конструктивне спілкування передбачає уникнення прямих найменувань, які можуть відштовхнути, образити чи справити неприємне враження. Причина нерозуміння призводить до конфлікту у спілкуванні, усунення якого можливе за допомогою використання евфемізмів [23].

Експресивна та емотивна функції евфемістичних одиниць не завжди представлені повною мірою, тільки як метонімічні та метафоричні найменування містять емоційну складову того, хто говорить, при цьому ефективно впливає на аудиторію. Подібні евфемістичні заміни відображають різні почуття та емоції, пов'язані зі співчуттям та жалістю [32].

Естетична функція евфемістичних одиниць проявляється у використанні більш красивих та елегантних найменувань і негативних явищ дійсності [23].

Загалом усі функції евфемізмів служать прагматичній функції повідомлення та спрямовані на те, щоб сприяти успіху комунікації відповідно до прийнятої мети. Необхідно відзначити, що прагматична функція евфемізмів виявляється у певному контексті, де вибір евфемізму диктується наявністю свідомої прагматичної установки у того, хто говорить [23].

Крім основного призначення евфемістичні одиниці виконують семантичні та стилістичні функції у тексті. До семантичних відносяться функції заміщення (заміна наступних один за одним евфемізмів у тексті з метою уникнення повторення одного й того ж слова) та уточнення (розкриття властивості предметів, що позначаються, і явищ) [23].

Підсумовуючи, зазначимо, що медіа дискурс містить чималу кількість евфемістичних номінацій, лінгвістична сутність яких полягає в заміні заборонених, небажаних та різких виразів. В англійській мові евфемістичні одиниці в медіа дискурсі висвітлюють агресивні військові дії, економічні та соціальні негативні вислови, що маскують їх сутність і роблять їх стилістично нейтральними. Функціональні особливості евфемізмів у медіа дискурсі поділяються на власне-евфемістичну, інтенціональну, соціально-регулятивну, контакто-встановлюючу, експресивну, емоційну, естетичну та прагматичну функції.

Висновки до Розділу 1

Евфемізми та дисфемізми є тактичними мовними засобами, за допомогою яких може бути досягнутий бажаний прагматичний ефект та здійснитися цілеспрямований вплив на масову аудиторію в газетних текстах ЗМІ, що реалізується через мовні стратегії та мовні тактики, зокрема стратегію дискредитації. Завдання стратегії дискредитації в тексті в політичній сфері, що розкривається через тактики образи, звинувачення та знущання, і спрямована з одного боку на приниження та образу дискредитованого об'єкта мови, а з іншого боку, на викриття та висміювання дій політичних діячів та уряду, може реалізовуватись як через евфемізми, так і через дисфемізми.

Оскільки, політкоректність спрямовувалася виключно на уникнення від політично не зручних питань, таких як – дискримінація, тому відношення до неї було не загальноприйнятим. У політкоректності були, як шанувальники

так і противники, які бачили в ній знаряддя публічної маніпуляції, які маскували справжні проблеми.

Таким чином, політкоректні терміни є невід'ємною частиною у медійному дискурсі, тому що все частіше з'являється необхідність здійснювати заміну різноманітних принизливих слів, які можуть, так чи інакше, обмежувати права суспільства.

Чимало політкоректних одиниць видозмінилися: стали відноситися до так званих стилістичних гібридів, набули образливої або навіть іронічної конотації. Не рідко політкоректність застосовують для того, щоб показати повагу до певної категорії людей або просто щоб маніпулювати свідомістю і нав'язувати свої погляди.

Немає єдиної думки щодо мовних особливостей реалізації політкоректності. З одного боку, мовний лад англійської мови зазнав змін, які допомагають зменшити рівень соціальної дискримінації. З іншого боку, прийняття політкоректності як норми мови спричинило ускладнення процесу спілкування.

Також, медіа дискурс містить чималу кількість евфемістичних номінацій, лінгвістична сутність яких полягає в заміні заборонених, небажаних та різких виразів. В англійській мові евфемістичні одиниці в медіа дискурсі висвітлюють агресивні військові дії, економічні та соціальні негативні вислови, що маскують їх сутність і роблять їх стилістично нейтральними. Функціональні особливості евфемізмів у медіа дискурсі поділяються на власне-евфемістичну, інтенціональну, соціально-регулятивну, контакто-встановлюючу, експресивну, емоційну, естетичну та прагматичну функції.

РОЗДІЛ 2. РЕАЛІЗАЦІЯ ЕВФЕМІЗМІВ У ПЕРЕКЛАДІ НА МАТЕРІАЛІ СУЧАСНОГО МЕДІА ДИСКУРСУ

2.1. Функційно-композиційні особливості евфемізмів у перекладацькому аспекті

Різноманітність структур евфемізмів створюється у ряді суміжних мовних явищ, що викликають деякі труднощі. Іноді сфера вживання слів та особливості ситуації спілкування не мають чітких меж:

Так, наприклад, слово *to perspire* – *упрівати* (еквівалент) є одночасно книжковим у порівнянні з його нейтральним синонімом *to sweat* – *потіти* (калькування), запозиченням (латинського походження) і евфемізмом, що пом'якшує пряму назву дії *to sweat*, яка може викликати негативні емоції.[4].

В основному евфемізми не виділяються в окрему підгрупу, а взаємодіють з іншими виразними засобами: евфемізм до слова *померти*:

-to depart to God/ вирушити до Бога (калькування) – книжковий вираз,

-to go away/nimu (еквівалент) – нейтральне,

-to kick the bucket/відправити на той світ (еквівалент) – відноситься

до розмовної лексики.

І.Р. Гальперін [6] вважає, що евфемізми відносяться до виразних засобів мови та стилістичних прийомів, які мають потенційну можливість до інтенсифікації висловлювання. Заміни грубих виразів на більш м'які евфемістичні, можуть проводити різні стилістичні прийоми, наприклад: мейозис, гіпербола та ін.

Характерною особливістю евфемістичного словника є надзвичайна варіативність, що відзначається багатьма дослідниками евфемії. Сильні негативні асоціації, пов'язані зі словом - табу, призводять до «зараження» евфемізму – стирання евфемістичної функції та переходу евфемізмів до розряду вульгаризмів. У зв'язку з цим постійно виникає необхідність

поповнення евфемістичного словника, яке відбувається, у тому числі, і за рахунок жаргонізмів та сленгу.

Розглянемо детальніше використання іменників – евфемізмів в англійському Інтернет медіа дискурсі. В основному це іменники з узагальненим значенням для найменувань конкретних предметів або понять:

Of course not, so who then deserves to be caught in this wide net of extremists? [101].

Звісно що ні, але хто ж тоді заслуговує потрапити в цей довгий список екстремістів?

Іменник у множині *extremists* використовується для пом'якшення поняття *terrorists*.

Крім того, найбільшою популярністю в інтернет-дискурсі користуються евфемістичні конструкції виражені словосполученнями прикметника з іменником:

- *ambulatory care* – *медична допомога (еквівалент)* замість *treatment* – *лікування (калькування)*;

- *illegal actions* – *незаконні дії (калькування)* замість *crime* – *злочин (калькування)*;

- *black economy* – *тіньова економіка (еквівалент)* замість *crime* – *злочин (калькування)*.

Евфемізми, виражені дієсловом або дієслівною конструкцією, набувають тимчасових особливостей:

- *ended up in jail* – *загримів за ґрати (еквівалент)* замість *were arrested* – *був заарештований (калькування)*;

- *was going bust* – *зазнати краху (еквівалент)* замість *bankrupt* – *збанкрутіти (калькування)*;

- *to depart to God* – *зустрітися з Богом (еквівалент)* замість *to die* – *помирати (калькування)*.

Явища евфемії в медіа текстах зустрічаються в емоційних запереченнях *not a game*, які містять у собі прихований загрозливий сенс:

Michael Fallon said the 17-country manoeuvres on the Baltic coast were «not a game» and were a warning that the Russian president could not undermine Britain's resolve to back its NATO allies [62].

Майкл Феллон повідомив, що маневри з 17 країнами на Балтійському узбережжі були «не грою», а попередженням про те, що президент Росії не поділяє британське рішення підтримати своїх союзників НАТО.

Крім того, для політкоректності характерні фразеологічні та ідеоматичні звороти евфемізації:

*Lt Gen Ben Hodges, commander of the US Army in Europe, said: «I am sure that President Putin's number one objective is to fracture our alliance, **put doubt in the minds** of some of the members, that other members won't show up, won't be there» [62].*

*Генерал-лейтенант Бен Ходжес, командувач американської армії в Європі, сказав: «Я впевнений, що ціль президента Путіна номер один полягає в тому, щоб зруйнувати наш союз, та **навіяти сумніви в розум** деяких союзників, щоб інших учасників не було там».*

У цьому прикладі оборот *put doubt in the minds* приховує негативний сенс висловлювання Генерал-лейтенант Бен Ходжес на адресу президента Росії.

Найбільш самостійними і продуктивними евфемістичним засобом є займенники, які володіють максимальним ступенем недовомовленості, але включають в себе сенс конкретного натяку або розмивчатості, завдяки яким проявляється негатив або засудження дій певних осіб. У досліджуваному медіа дискурсі існує чимала кількість подібних займенників. Ось приклад, де вказівні займенники маскують негативний сенс:

*Mr Putin «does not want to get into a straight up conflict with Nato», but would try to disguise Russian involvement with similar tactics to **those** seen in Eastern Ukraine [62].*

Путін «не хоче в прямому сенсі перебувати в протиріччях з НАТО», але спробує замаскувати російський зв'язок із подібною тактикою на Сході України.

Займенник *those* має значення, за словами автора статті, як протиріччя з НАТО.

Іншомовні слова та терміни, що використовуються в медіа дискурсі вуалюють суть явищ:

*Cleric Harussani Zakaria told one local paper: «Gymnastics is not for Muslim women. It is clear that exposing one's **aurat** and the shape of one's body is **haram** (forbidden in Islam)» [61].*

Церковнослужитель Герасен Захарія повідомив одній місцевій газеті: «Гімнастика не для мусульманських жінок. Зрозуміло, що для них демонстрація **аврату** та форми тіла - це **гріх**».

У цьому прикладі використовуються два іноземні слова *aurat* – **аврат** (калькування), який несе у собі негативний сенс: частини тіла, які мусульмани зобов'язані прикривати перед іншими людьми, а також *haram* – **гріховні діяння**, заборонені в ісламі.

*As fears over young British men joining **Islamist militias** in Syria reached a peak last year, senior police appealed to Muslim mothers [61].*

Оскільки страхи щодо молодих британських чоловіків, які приєднуються до **ісламістських ополченців** у Сирії, досягли піку минулого року, поліція звернулася до мусульманських матерів.

Вирази іноземного походження – *Islamist militias* – **ісламістські ополченці** (еквівалент) замість *terrorists* використовуються, щоб приховати негативний сенс.

Абревіатури, що несуть у собі завуальований сенс негативних понять в англійському медіа дискурсі, характерні для різних сфер, як для політичної, так і соціально-економічної:

*It's just three months and a day since Toksvig and her co-founder and president, journalist Catherine Mayer, first threw around the idea for **WEP** [63].*

Минуло лише три місяці та один день з моменту заснування Токсвіг та її співзасновника, президента, та журналістки Кетрін Майєр, яка була ініціатором ідеї партії по правам жінок.

WER – партія по правам жінок (еквівалент).

Дуже часто аббревіатура використовується для приховування негативного характеру в медичному дискурсі новин:

The newer contraceptive formulations, which include some of the most modern pills as well as the ring and patch, carry a greater risk of VTE, which is when a blood clot develops, than the older versions [88].

Сучасні протизапліднюючі методи контрацепції, які включають найсучасніші засоби, такі як кільця та спіралі, їх використання підвищує ризик виникнення венозної тромбоемболії, при якій розвивається тромб за старими дослідженнями.

VTE – венозна тромбоемболія (еквівалент).

Марки алкогольних напоїв використовуються для вираження прямих висловлювань у медіа дискурсі:

«So rude!» the woman splutters, her tones pure Roedean. I bet they didn't watch a moment's tennis, they'd have been drinking Pimm's in the bar and taking selfies. And now I'll miss the train home to Camberley [59].

«Який грубіян!» пробурмотіла жінка. Я побилась об заклад, що вони не дивилися теніс з моменту, як почали пити Pimm в барі та робити селфі. А тепер я запізнюся на поїзд додому до Кемберлі.

Pimm's – марка алкогольних напоїв, що виробляється компанією Diageo» (описовий). Традиційний англійський крющон.

The gunman charged with murdering nine worshippers at a historic US black church had outlined his intentions in a racist manifesto, it has emerged» [60].

Озброєного бандита звинуватили у вбивстві дев'яти парафіян історичної афроамериканської християнської церкви, дізнавшись про його наміри у расистському маніфесті.

У цій статті вираз *a historic US black church* – історична афроамериканська християнська церква (еквівалент), що включає аббревіатуру, а також запозичення *a racist manifesto* – расистський маніфест (калькування) роблять речення м'якішим, не викликаючи прямого протесту і пом'якшуючий етнічний конфлікт.

Лексико-граматичні засоби, використовувані для висловлювання евфемістичних одиниць інтенсифікують висловлювання медіа дискурсу. Прихований характер таких засобів дозволяє читачеві здогадатися про негативний сенс понять у різних сферах – політичній, економічній та соціальній.

Підсумовуючи, відзначимо, що різноманіття лексичних і стилістичних засобів евфемії широко використовується для маніпулятивного процесу, що впливає на аудиторію. Представляючи систему культурних та поведінкових норм, евфемістичні одиниці дозволяють подолати негативні стереотипи та виробити ввічливі синонімічні форми.

1. Евфемізми в політичній сфері підпорядковані меті завуалювати або навмисно спотворити інформацію про реальні події чи факти.

2. Дисфемізми спрямовані на негативний мовний вплив на комуніканта.

3. Інформаційна функція в тексті в політичній сфері стає вторинною, а на перший план виходить завдання, яке полягає в прагненні суб'єкта мови навіяти адресатам певну думку, сформувавши при цьому позитивне або негативне ставлення аудиторії до дій, явищ, предмета або об'єкта мови.

4. Цілеспрямований вплив на масову аудиторію в медіа текстах ЗМІ здійснюється через мовну стратегію дискредитації та мовні тактики глузування, висміювання та засудження.

2.2. Збереження стилістичного потенціалу евфемізмів при перекладі

У статті «Евфемізм як явище мови та культури» Мироніна Ганна Юріївна пише про те, що явище евфемітичної заміни перебуває у центрі перетину екслінгвістичних та лінгвістичних проблем, так як за своєю природою евфемізм являється соціальною освітою. Поява евфемітичної освіти свідчить про певний щабель у розвитку суспільства, що встановлює цікавість до її дослідження, як з боку лінгвістів так і економістів, істориків, психологів. Тобто можливо побачити, що евфемія присутня в різних областях науки і розглядається різними вченими, але ми сфокусуємося на визначеннях, даних нам лінгвістами. Багато дослідників розглядають евфемізми як один з різновидів синонімів, наприклад: евфемізми це емоційні нейтральні слова або вирази, які вживаються замість синонімічних слів або виразів, які здаються промовцю непристойними, грубими або нетактовними [21].

Евфемія останнім часом, також, знайшла широке відображення в українській мові. Розглянемо ступінь вживання евфемії в радянську епоху. В одній з своїх робіт Б. А. Ларін пише про «характерне для соціалістичної епохи спростування евфемізмів і у перевазі прямих, інколи різких та грубих висловлювань» [18].

Нажаль вживання подібних різких та грубих висловлювань з часом стало нормою життя суспільства, в тому числі вони закріпились і в ЗМІ. Евфемізми, не входять в тлумачні словники української мови. А яке тлумачення евфемізмів дають закордонні дослідники? В словнику «Longman Dictionary of Contemporary English» можна знайти наступне визначення: «*Euphemism – is an indirect term that is used by a speaker to save a hearer from being shocked or feeling embarrassed or upset. тобто евфемізм*» – це непрямий вислів, який використовується промовцем, щоб вберегти слухача від можливого потрясіння, збентеження або смутку [34].

Необхідно відрізнити евфемію від інших схожих з нею явищ. Евфемію слід відрізнити від криптолалії, тобто використання засобів таємної мови в розмові. Евфемія представляє собою вживання мовних зашифровок з метою помякшення, маскуванню предмета повідомлення, при цьому залишаючи змогу будь-якому співрозмовцю зрозуміти її контекст. В той час як криптолалія - це мова особливих соціальних груп, з ціллю створити закрите спілкування в межах конкретної групи. Ця мова не зрозуміла для тих верств суспільства, що не входить до даної соціальної групи.

Також слід розрізнити евфемію від дезінформації, тобто від явного спотворення істини. Евфемія відрізняється від поетичної тропіки по симпатичній структурі. Евфемізми - це один з різновидів тропів, тобто один з різновидів метафори, метонімії, синекдохи тощо. Відмінність евфемізму полягає в його призначенні і сфері використання. Евфемізми націлені на не образне поняття реальності, як тропи поетичної мови, а на завуальованість, прикриття непривабливих явищ життя, або непристойних думок, намірів.

Табу та евфемізми також тісно пов'язані між собою. Табу – це етнографічне поняття, заборона на вживання певних слів, які стосуються містичного, забобонного, та морально-етичного. Табу означає заборону, яка створюється у сфері суспільного життя на різних етапах розвитку суспільства. Евфемізми використовуються для заміни слів, що напряду означає табуований предмет. Існує декілька класифікацій евфемізмів. Класифікація за Н.М. Морозовою [22]:

- *Taboos* – забобонні табу. Даний вид евфемізму відноситься до того часу, коли люди вірили що існує деякий зв'язок між назвою предмету чи явищем, яке він описує. Даний вид евфемізму прослідковується у багатьох європейських мовах. Зазвичай вони зберігаються у сфері релігії. Наприклад *the evil one, the prince of the darkness* – *диявол* (еквівалент).

- *Social euphemisms, social taboo* – соціальні евфемізми та соціальне табу. Соціальне табу використовується, коли з'являється необхідність

вказати на неприємне явище або предмет. Використовується в описі смерті, божевілля, недоумства та ін.

- *Political correctness* – *політкоректність*. Цей термін з'явився в англійській мові в 70-ті роки 20 століття, та використовувався для позначення багатьох понять, таких як расизм, снід, групи меншин, бідність. Метою даної групи евфемізмів є уникнення слів і виразів, які можуть бути образливі для членів суспільства.

- *Doublespeak* – *демагогія*. В цій підгрупі евфемізмів слова навмисно створюються, щоб завуалювати істинне значення з метою обману. Наприклад: *to neutralize* – *нейтралізувати* (калькування) замість *to kill* [22].

Класифікація за Е. В. Кіпрською:

- евфемізми, пом'якшуючі різні види дискримінації;
- евфемізми, зменшуючі забобонний страх;
- евфемізми, підвищуючі престижність окремої професії;
- евфемізми, відволікаючі увагу від негативних явищ, а також, які служать прикриттям різноманітних агресивних та воєнних дій [11].

Для аналізу мною було вибрано промови Єлизавети II і Бориса Джонсона. Приклади:

1. *But at present there are just **no easy options*** [100].

На даний час *простих варіантів просто немає*. *No easy options* – *простих варіантів немає* (еквівалент). На даному прикладі ми бачимо, що для того щоб не вводити населення країни в паніку і м'яко охарактеризувати критичну ситуацію з Коронавірусом прем'єр-міністр Великобританії Б.Джонсон використав евфемізм *no easy options*.

2. *The way ahead is **hard**, and it is still true that many lives will sadly be lost* [100].

Наш шлях вперед буде *непростим*, і слід розуміти, що на жаль ми можемо втратити чимало життів. *Hard* – *непросто* (калькування). Тут Б. Джонс не застосує евфемізм, називаючи майбутню ситуацію складною,

але при перекладі ми замінюємо слово «*hard*» на слово «*непростий*» що звучить не так категорично.

3. *And I know that, as they have in the past so many times, the people of this country will rise to that **challenge** [100].*

Я знаю, що, як і багато років тому, люди нашої країни витримують це випробування долі.

В цьому прикладі Б. Джонсон називає *challenge* – *викликом долі* (еквівалент), маючи на увазі епідемію для всіх жителів країни, тим самим закликає громадян до солідарності і виконання постанов уряду, що стосуються обмежень та свобод під час карантину. Він висловлює впевненість в підтримці народу і успіху.

4. *AI - what will it mean? Helpful robots washing and caring for an ageing population? or pink eyed terminators sent back from the future to **cull** the human race? [99].*

В наступному прикладі він використовує евфемізм *вибраковувати* – *to cull* (калькування) замість того, щоб говорити про повне знищення людства в результаті поневолення роботами або штучним інтелектом.

5. *That is why people will only be allowed to leave their home for the following very limited purposes: shopping for basic necessities, as **infrequently** as possible; one form of exercise a day - for example a run, walk, or cycle - alone or with members of your household; any medical need; and traveling to and from work, but only where this is absolutely necessary and cannot be done from home [98].*

*Ось чому людям буде дозволено залишати свої домівки тільки для таких обмежених цілей: купувати предмети першої необхідності, **не так часто**, як хотілося б; один вид фізичних вправ на день - біг, прогулянка або катання на велосипеді - наодинці або з членами сім'ї; будь-яка медична необхідність; поїздки на роботу та з роботи, але тільки в тих випадках, коли це абсолютно необхідно та не може виконуватися з дому.*

В цьому прикладі Джонсон використовує прислівник *infrequently* – **не часто** (калькування), замість прислівника *rarely*, де закликає населення не виходити з дому під час пандемії, *infrequently* сприймається не так негативно, оскільки має один корінь з *frequently*.

6. *We are very dependent on American air cover and American intelligence, surveillance, and reconnaissance assets. We need to **diversify** our assets* [97].

Тут ми бачимо, що королева Великобританії, щоб уникнути негативної реакції і конфліктної ситуації, використовує евфемізм *diversify* – **урізноманітнити** (калькування), вона не закликає відмовлятися від американської допомоги, а закликає урізноманітнити її.

7. *An immigration bill ending free movement will lay the foundation for a fair, modern, and global immigration system. My Government remains committed to ensuring that **resident European citizens**, who have built their lives in and contributed so much to the United Kingdom, have the right to remain. The bill will include measures that reinforce this commitment* [96].

В даному прикладі Єлизавета II називає емігрантів – *resident European citizens* – **громадянами, які постійно проживають на території Європи** (описовий), що звучить більш політкоректно і не дає шансів на розвиток конфліктів на національному підґрунті.

8. *My Government will bring forward proposals to reform adult social care in England to ensure **dignity** in old age* [97].

Dignity – **гідність** (калькування). В цьому прикладі увага акцентується не на медичній допомозі для людей похилого віку, а на збереженні їх почуття власної гідності і забезпечення поважного відношення до них.

9. *To help people **plan for the future**, measures will be brought forward to provide simpler oversight of pension savings. To protect people savings **for later life**, new laws will provide greater powers to tackle irresponsible management of private pension schemes* [95].

В даному прикладі Єлизавета II уникає прямої вказівки на старість, похилий вік розглядається просто як один з етапів життя, на який можна

щось планувати, *plan for the future* – *плани на майбутнє* (калькування). Виходить що пенсійні збереження, це не заощадження на старість, а заощадження *для подальшого життя* – *for later life* (калькування).

10. *Police officers will be provided with the protections they need to keep the population safe* [95].

The protections – *засоби для захисту* (описовий). В даному прикладі бачимо, що замість прямої вказівки на зброю та інше спорядження, Єлизавета II говорить про засоби для захисту громадян, тим самим підкреслюючи факт, що головним пріоритетом в країні є не погрози, а безпосередній захист її підданих. Тобто, агресія проявляється з боку злочинців, проти яких і будуть застосовані засоби захисту громадян. Тим самим формується сприятлива суспільна думка по відношенню до поліції.

11. *Measures will be brought forward to support and strengthen the National Health Service, its workforce and resources, enabling it to deliver the highest quality care. New laws will be taken forward to help implement the National Health Service's Long Term Plan in England, and to establish an independent body to investigate serious health care incidents* [97].

В даному прикладі не говориться напряму, які правопорушення в сфері надання медичної допомоги будуть розслідуватися структурою, слово *incidents* – *випадки* (еквівалент) несе в собі відтінок випадковості, тим самим королева дає зрозуміти, що в медичній сфері загалом все в порядку, а структура потрібна лише для того, щоб розслідувати поодинокі випадки.

Також було проаналізовано евфемізми з різних статей BBC News

Spending more time with the family [94] – *Проводити більше часу з сім'єю* (калькування), цей евфемістичний вираз використовується політиками, які були змушені піти у відставку через не великий скандал, про який вони не хочуть зізнаватися або коментувати.

Wardrobe malfunction [94] – *Конфуз із одягом* (еквівалент), найчастіше цей евфемізм використовується під час того, як було випадково оголено інтимну частину тіла через проблему з якимось предметом одягу.

Вираз *circling over Shannon* – *втомлений і виснажений* (перифраз) на деякий час став у Ірландії евфемізмом для відчайдушних спроб протверезіти перед важливою подією після інциденту, коли Борис Єльцин був надто *втомлений і виснажений*, щоб вийти з літака в аеропорту Шенон і зустрітися з Альбертом Рейнольдсом.

Sometimes..... I park my car in the wrong driveway [94] – *Іноді я паркую свою автівку не на своїй вулиці* (калькивання) - вибачення Роджера Стерлінга перед Доном Дрейпером (у американській драмі «Божевільні») за те, що він залицявся до дружини Дона у нетверезому стані.

В старості бабусі часто використовувала вираз *light on feet* [94] – *легкий/легка на ногах* (калькивання). У дитинстві більшість вважало, що це стосується танцювальних умінь людини. У подальшому житті вияснилося, що вони мала на увазі сексуальну двозначність.

Extreme Rendition [94] – *небезпечний перетин* (еквівалент), термін, придуманий країнами ЄС, щоб описати незаконне перевезення іноземних громадян (можливо, «терористів») через міжнародні кордони, нелегально.

Неприємний евфемізм *Passed away* [94] – *Покинув нас* (еквівалент) або *Lost – Втрачений*»(калькивання), для прикладу:

I lost my husband

Я втратила свого чоловіка

Це означає, що ці люди не йдуть від нас до когось іншого. Вони помирають.

У 70-х роках, багато ЛСД(наркотик) вироблявся на заводі Лінкольн або поблизу нього. Було звичайним явищем, коли запитували, *що ти робиш на вихідних?*, а у відповідь можна було почути:

I am going to Lincoln

Я збираюся до Лінкольна

тобто купити пігулки.

На сторінці у твітері BBCNewsMagazine [94], можна було зустріти евфемізм *Intensely convivial* – *надмірно товариський* (еквівалент) замість *drunkard* – *п'яниця*.

Британський телеведучий Нед Шеррін говорив, що він *launched well* [56] – *добре політав* (перифраз), маючи на увазі, що він перестарався в місцевому пабі.

Одна із популярних фраз Білого дому – *operative statement* [94] – *дієва заява* (еквівалент), яку прес-секретар Білого дому Ніксон використав, щоб описати заяви, які насправді були вигідними. Невигідні заяви були названі *Inoperative* – *недієві* (еквівалент), що викликало недовіру до вашингтонської преси.

Likes their Wagner [94] – *Любити їхнього Вагнера* (калькування) ввічливіший спосіб опису члена аристократії, який вважав, що нацисти були ковтком свіжого повітря в європейській політиці.

Таким чином, в ході аналізів прикладів було виявлено декілька випадків пом'якшування фактичної інформації, вплив на громадську думку, зглажування конфліктних ситуацій і негативних реакцій аудиторії.

Евфемія є невід'ємною складовою мовного спілкування в сучасному світі і найбільш затребуваний засіб як лінгвістичний феномен в політичному процесі.

У кожній мові є слова, яких люди інстинктивно уникають, тому що вони вважаються непристойними, неделікатними, грубими, занадто прямими чи неввічливими. Оскільки «образливі» слова, інколи потрібно використати, то їх часто замінюють описово або евфемізмами.

2.3. Збереження семантико-прагматичного ефекту евфемізації мовлення при перекладі на цільову мову

Важливим на нашу думку є збереження семантико-прагматичного ефекту евфемізації мовлення при перекладі на цільову мову.

Праналізовано «Топ 10 найскандальніших евфемізмів» за версією BBC News.

1. *Hiking the Appalachian Trail* [93] – *Похід стежкою Аппалачі* (калькування).

Одного разу, губернатор Південної Кароліни Марк Сенфорд зник на шість днів у 2009 році, його помічники повідомили журналістам, що він пішов на відпочинок найвідомішим пішохідним маршрутом США. Насправді невдовзі виявилось, що Сенфорд був зі своєю аргентинською коханкою в Буенос-Айресі. Фраза «*Hiking the Appalachian Trail*» швидко запалила уяву преси. Подальша популярність цієї фрази не завадила Сенфорду перемогти на виборах до Палати представників, де він повинен був прийняти присягу.

2. *Discussing Uganda* [93] – *Обговорення Уганди* (калькування).

У 1973 році сатиричний журнал Private Eye повідомив, що журналістку Мері Кенні зафіксували у обіймах колишнього міністра Кабінету президента Уганди Оботе під час вечірки. Варіації *угандійських обговорень* або *обговорення Уганди* – термін, як вважають, був придуманий поетом Джеймсом Фентоном, а згодом були використані «Eye» для опису будь-якої неофіційної зустрічі, незабаром фраза увійшла у загальний вжиток.

3. *Didn't inhale* [93] – *Не затягувався* (еквівалент).

Політична кар'єра Білла Клінтона не була обтяжена скандалом – але не в останню чергу, коли він спробував переосмислити *сексуальні погляди*. Можливо, його найбільша лінгвістична спадщина прийшла під час його президентської кампанії, коли він зізнався, що курив марихуану, але *не затягувався*. Майже відразу ж дієслово *затягуватися* було поширене на кампусах усюди замість виразу *одержувати кайф*.

4. *Tired and emotional* [93] – *Стомлений і стурбований* (калькування).

У 1957 році «Спостерігач» програв справу про наклеп, порушений трьома лейбористськими політиками, яких він звинуватив у тому, що вони були п'яні. Оскільки факт інтоксикації важко довести в суді без зразка крові, британські журналісти наткнулися на альтернативну фразу. Спочатку результат, як правило, асоціювався із заступником лідера лейбористів Джорджем Брауном. Деякі джерела припускають, що ця фраза була вперше вигадана агентом Брауна, Едвардом Елдредом, коли він вигадував виправдання для свого ексцентричного боса. Але це було популяризовано, коли Браун дав телевізійну данину пам'яті після вбивства президента Джона Ф Кеннеді, будучи помітно п'яним. Наступного дня в прес-релізі його стан описувався як *стомлений та стурбований* – ці слова, запозичили Private Eye та інші.

5. *Final user* [93] – *Кінцевий користувач* (калькування).

Карнавальне особисте життя Сільвіо Берлусконі спантеличило світ та подарувало нам поняття *bunga bunga*. Ескортниця на ім'я Патриція Д'Аддаріо, яка сказала, що переспала з колишнім прем'єр-міністром Італії на вечірці, розширила його лінгвістичну спадщину. Адвокат політика Нікколо Гедіні спростував ці претензії - і сказав, що Д'Аддаріо повідомила про те, що Берлусконі особисто не наймав і не платив їй, він був би *кінцевим користувачем* її послуг, і тому не несе кримінальної відповідальності. Незважаючи на заяви Гедіні щодо невинуватості свого клієнта, ця фраза стала евфемізмом для чоловіків, які користуються послугами повій.

6. *Economical with the truth* [93] – *не поспішати повідомляти всю правду* (описовий).

Фраза, яка часто з'являється під час політичних та юридичних справ. Секретар кабінету міністрів Великобританії Роберт Армстронг використав цю фразу під час суду в Сіднеї у 1986 році, коли британський уряд звернувся до суду Австралії, щоб спробувати зупинити публікацію *Spycatcher*, мемуарів колишнього агента МІ5. Кілька років потому колишній міністр Алан Кларк

визнав, що *не поспішав відкривати всю правду* під час судового процесу над Matrix Churchill у 1992 році. Пізніше Армстронг написав листа до газети Times, в якому він сказав, що отримав цю фразу від державного діяча XVIII століття Едмунда Берка.

7. *Wide stance* [93] – *Широка поза* (калькування).

Сенатора Айдахо Ларрі Крейга заарештували за непристойну поведінку в туалеті аеропорту під час поліцейської операції. У звіті про арешт говорилося, що Крейг стверджував, що його нога доторкалася до ноги офіцера, який працював під прикриттям і знаходився в сусідній кабінці, *тому що він зайняв широку позу, коли зайшов до вбиралні*. Крейг визнав себе винним за меншим звинуваченням у порушенні громадського порядку, але коли справа стала публічною, заперечив свою винуватість та те, що він гей. Хоча Крейг, можливо, не використовував термін сам, *широка поза* була швидко сприйнята коміками та словниками сленгу.

8. *Mis-speak* [93] – *обмовитися* (еквівалент).

У 2008 році Гіллари Клінтон стверджувала, що знаходилася під прицілом снайпера, відвідуючи Боснію. Коли відеозаписи показали інше, вона вийшла до репортерів і зізналася: *на днях я обмовилася*. У той час лексикограф Тоні Торн передбачив у своєму журналі, що в майбутньому термін ймовірно, буде використовуватися лише іронічно або глузливо. Проте раніше цей термін використовували кандидат від Республіканської партії Джон Маккейн і штаби президентів Джорджа Буша і Рональда Рейгана.

9. *Watching badgers* [93] – *Спостереження за борсуками* (калькування).

Рон Девіс вже пережив те, що він назвав *моментом божевілья* на лондонській Clapham Common у 1998 році, під час якого його пограбували. Цей інцидент спричинив його відставку з посади секретаря Уельсу. Пізніше у 2003 році газета The Sun заявила, що сфотографувала його, під час того, як він займався сексом із незнайомкою на пікніку. Спершу заперечуючи, що колись відвідував цей район, Девіс змінив свою історію і сказав, що він був

там, *спостерігаючи за борсуками*, фраза, яку таблоїд запропонував знайти в Оксфордському словнику англійської мови.

10. *Slipping my moorings* [93] – *Втратити почуття правильного* (еквівалент).

Непрямі натяки швидко поширюються в епоху соціальних мереж. Не встиг колишній голова ЦРУ Девід Петреус у березні 2013 року вибачився за те, що *втратив почуття правильного* через роман зі своїм біографом, в той час, як Камілла Лонг із Sunday Times написала у Твіттері: «*Це найкращий евфемізм для приховування незаконного сексу на сьогоднішній день*».

Евфемізми, які найчастіше використовуються носіями англійської мови:

1) **Business**. Перший евфемізм, який я проаналізував у цій сфері, це *to let (someone) go* – *скоротити* (еквівалент), замість *to fire someone from their job* – звільнити когось.

Коли ви говорите про звільнення, це звучить досить неприємно та грубо. Ніхто не хоче почути у свою адресу про те, що його чи її було звільнено. Тому, етично-вихований роботодавець повинен повідомити про це ввічливо:

Oh, sorry, but we're going to have to let you go

Оу, вибачте, але нам доведеться вас розрахувати/скоротити.

Також можемо зустріти цю фразу у використанні людиною, яку було звільнено. Наприклад у ситуації, коли ви не хочете акцентувати увагу перед своїми близькими або друзями на тому що вас було звільнено, то ви можете сказати:

You know, I was let go [92].

Ти знаєш, мене розрахували/скоротили з роботи.

На нашу думку, це звучить досить етично та професійно, тому що фраза *мене звільнили* примушує думати, про щось погане, типу: крадіжки, бійки тощо. А коли ти чуєш *мене скоротили*, то ти розумієш що це всього лише бізнес, тобто вимушені дії підприємства, це всього лише частина

нашого життя. Час від часу компанії чи установи будуть звільняти своїх робітників, і в цьому немає нічого страшного.

Після того, як вас розрахували з роботи, ви можете використати наступний евфемізм у цій категорії, який на той момент буде описувати ваш статус, це евфемізм *(to be) between jobs* – *бути у пошуках роботи* (еквівалент). Цей евфемізм використовується тоді, коли ми не хочемо сказати прямо, що ми *(to be) temporarily unemployed* – *тимчасово безробітні* (калькування). Ми можемо просто сказати:

Well, I'm between jobs at the moment [91].

Ну, на даний момент, я знаходжуся у пошуках роботи.

Таким чином, використання цього евфемізму має не на стільки негативну конотацію як *unemployed*, тому що коли ми говоримо, що ми *безробітні*, то люди можуть подумати що ми ліниві або просто не хочемо працювати та шукати роботу.

Евфемізм *negative cash flow* – *знавати збитків* (еквівалент). Зазнавання збитків є звичайним фінансовим явищем для нових підприємств. Початок малого бізнесу коштує дорого, і для отримання грошових надходжень, які перевищують інвестиції, потрібні час і наполеглива робота. Приклад:

Some public sector projects may yield negative cash flow throughout the life of the projects [90].

Деякі проекти державного значення можуть нести збитки протягом усього терміну реалізації проектів.

2) **Bathroom.** Евфемізми у цій категорії – це *to go number one* – *сходити по-маленькому* (еквівалент) тобто у туалет та *to go number two* – *сходити по-великому*(еквівалент). Зазвичай ці евфемізми використовуються доволі рідко, адже частіше люди просто говорять:

Oh, I have to go to the bathroom.

Мені потрібно у вбиральню.

Але якщо ви знаходитесь у компанії друзів, то вони інколи можуть з вас пожартувати та сказати ...*number one or number two?* [89], можливо вони просто хочуть знати, як довго вас не буде, щоб чекати вас чи ні. Також даний евфемізм я знайшов у серіалі «Friends»:

Phoebe: «I'm gonna go use the ladies room»

Joey: «Number one or number two?»

Phoebe: «Number none of your business» [88].

Фібі: «Мені потрібно скористатися дамською кімнатою»

Джо: «по-маленькому чи по-великому?»

Фібі: «по-не твоїй справі».

Ще один випадок де було зафіксовано цей евфемізм, це детективній комедії «Ace Ventura». У фрагменті, коли Ейс Вентура перебував у кабінеті своєї колеги, а та втомилася його слухати, вона сказала:

When I get out of that bathroom, you better be gone [87].

Коли я вийду із ванної кімнати, тобі краще зникнути.

на що Ейс відповів їй:

Is it number one or number two? I just want to know how much time I have [87].

По-маленькому чи по-великому? Я просто хочу знати скільки в мене є часу.

Наступний евфемізм також стосується цієї теми – це евфемізм *to do (one's) business* [86] – *робити свої справи* (калькування), який можна використати замість синонімічного евфемізма *to go number two*. Вважається, що це буде звучати ще ввічливіше. Для прикладу:

You know, I gotta do my business now [86].

Знаєте, мені потрібно зробити свої справи.

У випадку, якщо ви дівчина або жінка і вам потрібно до туалету, ви можете використати евфемізм *to powder (one's) nose* – *принудрити носик* (калькування) замість *to go to the toilet*.

*I have to go **powder my nose**.*

*Мені потрібно **принудрити носик**.*

Тобто цей евфемізм не говорить нам про те, що вона буде там робити, не дає ніякої інформації про *number one* або *number two* [88], це просто ще один спосіб, як можна сказати про те що тобі потрібно до туалету. Навіть якщо вам потрібно просто помити руки ви також можете використати цей евфемізм. Цей евфемізм ми можемо часто почути у художніх фільмах чи ТВ шоу.

3) Appearance. У цій категорії є чимало евфемізмів, але один із найпопулярніших – це евфемізм *big-boned* – *(людина) з широкою кісткою (описовий)*, тому що слово *fat* у англійській мові звучить досить образливо. Але в будь-якому випадку, це все одно не дуже ввічливе слово.

*My whole family is **big-boned**. It's genetic [85].*

*Всі члени моєї родини мають **широкі кістки**. Це генетика.*

Один із прикладів можна зустріти в американському комедійному серіалі «Американська сімейка» в діалозі між матір'ю, яка сидить на дивані та дивані дивлячись телевизор та її дочкою, яка займається в цей час на велотренажері:

*Mother: «Why are you punishing yourself ? Face it. You're a **big-boned girl**».*

Daughter: «Bones don't giggle mom» [84].

*Matir: «Чому ти знущаєшся з себе? Визнай це, у тебе просто **широка кістка**».*

Дочка: «Мамо, кістки не трусяться по бокам».

Наступним евфемізмом є *love handles* – *рятувальний круг (еквівалент)* – *надлишкова вага по боках талії* (описовий). Тобто коли людина говорить про чиїсь *love handles* або навіть про свій *love handle* вони мають на увазі надлишковий жир по боках талії. Як правило це досить природне явище, коли з віком у людини з'являється надлишкова вага, особливо на талії. І замість того, щоб сказати:

Hey, you're getting fat around the waistline.

Ей, ти набрав жиру навколо талі.

Ми можемо використати евфемізм *love handles*, який звучить ввічливо.

Далі йде доволі популярний евфемізм *make love* – **займатися коханням** (еквівалент). Даний евфемізм використовується не тільки через те, що він вважається ввічливим, але й через те, що він є більш романтичним. Адже, фраза *let's have a sex* звучить грубо та вульгарно. В одному із американських телесеріалів зустрічається приклад, де батько за столом на кухні вчить свого сина говорити «правильно».

Dad: «...it is not sex. You must not call it that».

Son: «Then what do I call it?».

Dad: «Making love» [84].

Батько: «...це не секс. Ти не можеш називати це таким чином».

Син: «Тоді як мені це називати?».

Батько: «Займатися коханням».

Наступним евфемізмом є *to lose (one's) lunch* – **нудити** (еквівалент).

Цей евфемізм заміняє дієслово *to vomit* – блювати. Тобто якщо людина почуває себе погано і вона думає, що буде блювати, то вона може використати цей евфемізм:

Oh, I think I'm going to lose my lunch.

Оу, мені здається мене зараз знудить.

Далі евфемізм *not the sharpest tool in the shed* – **не достатньо розумна людина** (описовий). Зазвичай цей евфемізм вживається у колі друзів, коли хочемо сказати, що людина не досить розумна. Тобто цей евфемізм не несе функцію ввічливості, а скоріше просто як жарт. Наступний фрагмент я знайшов у одному із зарубіжних серіалів, де чоловік, який день і ніч працював різноробочим сказав:

Please God, please open my heart. Send me a sign. We both know I ain't the sharpest tool in the shed but... [84].

Прошу Боже, розплющ мені очі, дай мені знак. Ми двоє знаємо, що я не достатньо розумний, але...

Евфемізми до слова *ugly – face that only a mother could love – обличчя, яке може любити тільки мати* (калькування), *a great face for radio – чудове обличчя, щоб транслювати по радіо* (додавання), *look like the back of a bus – гарний, як спить обличчям до стіни* (перифраз) [82]. Приклади:

She is extraordinarily bright, but she has a face only a mother could love» [83].

Вона надзвичайно яскрава, але у неї обличчя, яке може любити тільки мати»,

He looks like the back of a bus, but he's a really sweet and intelligent guy» [81].

Гарний, як спить обличчям до стіни, але він милий і розумний хлопець».

Евфемізм *over th hill* означає *старий* (для чогось); *вже не такий, як раніше; з найкращими роками, що залишилися позаду; із закінченим періодом розквіту* (описовий). Приклади:

She used to be a famous actress, but now she's over the hill and you don't see her in movies anymore [81].

Раніше вона була знаменитою актрисою, але тепер її найкращі роки залишилися позаду, і її вже не побачити у фільмах.

My work performance is not what it used to be; I am definitely over the hill [81].

Моя продуктивність не така, як раніше; Очевидно я вже не годен працювати, як в кращі свої роки.

Vertically challenged – невеликого зросту (еквівалент). Щоб не застосовувати слова: *маленький, низький, короткий* або *карлик* – застосовується евфемізм *vertically challenged*. Наприклад:

But he argued that being vertically challenged had its advantages.

Але він стверджував, що невеликий зріст має свої переваги.

4) Death. В цій категорії найпопулярнішим словом є *to die* –*помирати*. Таким чином, щоб уникати сильного та грубого слова *to die*, ми замінюємо його на більш ввічливе *to pass away* [80] – *піти з життя* (еквівалент). Як правило ми використовуємо цей евфемізм у минулому часі тому він буде звучати як *to passed away* – *пішов/пішла з життя*, наприклад:

She passed away a few years ago [80].

Вона *пішла з життя* декілька років тому.

У випадку якщо ми хочемо сказати у неформальній мові, тобто зі своїми знайомими та друзями, що хтось помер, то можна використати евфемізм *to kick the bucket* [79] - в українській мові для цього випадку існує фразеологізм *зіграти в ящик* (еквівалент). Приклад з цим фразеологізмом я знайшов у мультфільму «Simpsons», де син головного героя, Бард, говорить наступне:

If this is what they send when mom goes to jail, just imagine what happens when you kick the bucket [79].

Якщо вони прислали таку річ, коли мама потрапила до в'язниці, то уяви що трапиться коли ти зіграєш у ящик.

5) Others. Евфемізм *put to sleep* [78] – *приспати* (еквівалент). Цей евфемізм походить із середини 1900-их, замість грубого слова *вбити*.

We had to put the cat to sleep [78].

Нам довелося *приспати* кота.

Correctional facilities [77] – *виправні установи* (калькування). *Correctional facility* – це більш професійна і приємніша фраза, ніж *в'язниця* чи *тюрма*. Приклад:

Jimmy was sent to a correctional facility [77].

Джиммі відправили до *виправної колонії*.

Евфемізм *comfort woman* [76] – *жінка для утіх* (еквівалент). Жінки або дівчата, які були змушені вступати в сексуальні стосунки з японськими солдатами в рамках системи публічних будинків, якими керувала армія

японської імперії на своїх окупованих територіях між 1937 і 1945 роками.

Приклад:

*The movements of the **comfort women** were closely monitored and restricted [76].*

*Всі переміщення жінок для **утіх** ретельно контролювали та обмежували.*

***Gentleman friend** [75] – залицяльник, чоловік, з яким жінка має романтичні стосунки. Приклад:*

*I'm sure your **gentleman friend** will help you out [75].*

Я впевнений, що ваш залицяльник допоможе вам.

Евфемізм *collateral damage* [74] – *попутні втрати (еквівалент)*, використовується щоб замаскувати той факт, що були вбиті або поранені мирні жителі. Попутні втрати – це будь-яка смерть, травма або інший збиток, який заподіяний випадково. Попутні втрати також включають жертви серед цивільного населення, спричинені військовими операціями, які мають на меті тероризувати або вбивати мирних жителів противника. Приклад:

*To minimize **collateral damage**, maximum precision in bombing was required [74].*

*Щоб мінімізувати **попутні втрати**, потрібна була максимальна точність бомбардування.*

Евфемізм *pre-owned vehicle* – *вживане авто (еквівалент)*, тобто авто, яке було у попереднього власника, а зараз продається. *Вживане авто* замість того щоб сказати *старе авто*. Приклад:

*...an exciting opportunity to view hundreds of **pre-owned vehicles** in one location.*

*...чудова можливість побачити сотні **вживаних** автомобілів в одному місці.*

Далі йдуть одразу декілька евфемізмів, які мають спільне значення. Це евфемізм *the facts of life* та *the birds and bees* [73] – *пестики і тичинки (еквівалент)*. Ці евфемізми заміняють слово *секс*. Його зазвичай

використовують батьки, коли хочуть поговорити зі своїми дітьми на цю делікатну та важливу тему. Наприклад:

*Son, I need to tell you **the facts of life** [73].*

*Сину, настав час розповісти тобі, як **побудований світ**.*

*Honey, it's time I taught you about **the birds and bees** [73].*

*Мила, мені час розповісти тобі про **пестуки і тичинки**.*

Creative differences [72] – **розійтися у поглядах** (еквівалент). Скажімо, ви зі своїми друзями створюєте гурт. Все починається добре, і ви випускаєте альбом, який дуже добре продається. Для другого альбому ви починаєте писати пісні, але раптом у вас зовсім інші уявлення про те, в якому музичному напрямку ви хочете рухатися. І тому, щоб не говорити, що той чи інший учасник гурту має невірні думки, було придумано евфемізм **розійтися у поглядах**. Наприклад:

*The press release said the band split up because of **creative differences**. He was fired for being drunk on stage, but they said he quit because of «creative differences» [72].*

*У прес-релізі йдеться про те, що гурт розпався через **розбіжності у поглядах**. Його звільнили за те, що він був п'яним на сцені, але сказали, що він звільнився через «розбіжності у поглядах».*

Евфемізми **headwinds, hiccups», speedbumps – труднощі** (еквівалент) у справах. Ці евфемізми ми використовуємо, коли хочемо сказати, що у нас виникли певні перепони/труднощі на шлях до нашої цілі. Тобто таким чином ми не наголошуємо про те, що у нас виникли серйозні проблеми у чомусь. Наприклад:

*Power-plant construction is facing **headwinds** in the U.S. as renewable energy projects and slack demand throw the economics of new generators into question [71].*

*Будівництво електростанцій у США стикається з **труднощами**, оскільки проекти з відновлюваної енергії та слабкий попит ставлять під сумнів економічність нових генераторів.*

Person of interest [70] – *підозрюваний* (еквівалент), особа, яка ймовірно причетна до злочину, але не була обвинувачена чи заарештована. Приклад:

No one has been arrested, but several people have been labeled persons of interest [70].

Нікого не заарештували, але декілька людей були відмічені, як підозрювані.

Евфемізм *chronologically challenged* – *людина, яка часто запізнюється* (описовий), також так можна сказати на людину, яка погано орієнтується у часі, яка завжди запізнюється або не запам'ятовує дати народження тощо. Зазвичай так говорять про людей у віці або із певними захворюваннями. Наприклад:

I would say children with Progeria Syndrome are certainly chronologically Challenged [58].

Можу сказати, що діти з синдромом Прогерія, безумовно, мають проблеми з орієнтацією у часі.

2.4. Евфемізація мовлення як необхідна умова політкоректного мовлення у міжкультурній комунікації

Необхідність вивчення евфемізмів у культурно-поведінковому аспекті політкоректності обумовлена наявністю конфліктів культурного характеру, що характеризують стан сучасного суспільства. Поняття «політкоректність» зародилося у Сполучених Штатах Америки, країні, де перетинаються інтереси та культури різних народів. Отже, міжкультурні проблеми стоять тут особливо гостро.

Принцип політичної коректності можна розглядати як сукупність культурних і поведінкових норм, які прийняті у суспільстві. Їх головним завданням є подолання негативних стереотипів по відношенню до груп людей, які піддаються дискримінації, і визнання їх прав нарівні з іншими соціальними групами. Дані норми можна поділити на такі категорії:

1. Запровадження програми «позитивної дискримінації»;
2. Дотримання мовних кодексів, які забороняють вербальну образу представників різних меншин;
3. Прийняття ідей мультикультуралізму та відмова від визнання західноєвропейської культури як зразкової.

Розглянемо докладніше кожен з цих категорій.

Поняття «позитивна дискримінація» спрямоване на запобігання дискримінаційним діям, а також на відновлення порушених прав і свобод. Його головною метою є збільшення рівності на посадах, рівнях освіти, рас, етносів, релігій, сексуальних орієнтацій тощо. Як основне завдання позитивної дискримінації можна виділити необхідність підтримки різноманітності культур та їх збереження. До складу суб'єктів позитивної дискримінації входять расові та етнічні меншини, жінки, інваліди та колишні військовослужбовці.

Заходи щодо усунення систематичної дискримінації було вжито Міжнародною конвенцією щодо ліквідації всіх форм расової дискримінації. Згідно з цим договором, усі країни мають забезпечити принцип рівноправності для всіх суб'єктів соціальних груп, а також вжити заходів щодо припинення дискримінації цих груп.

Політики позитивної дискримінації дотримуються більшість країн, особливо США. У своїй передвиборчій кампанії 2012 року Президент Америки Б. Обама наголосила на підтримці груп соціальних меншин:

President Obama's campaign is developing an aggressive new program to expand support from ethnic minority groups and other traditional Democratic voters as his team studies an increasingly narrow path to victory in next year's reelection effort [50].

В статті сказано, що Б. Обама розробляє нову агресивну програму щодо забезпечення своєї підтримки у виборах з боку етнічних меншин. Також це підтверджує головний опонент Б. Обами – М. Ромні:

Saying that he and his team still felt «troubled» by his loss to President Obama, Mitt Romney on Wednesday attributed his defeat in part to what he called big policy «gifts» that the president had bestowed on loyal Democratic constituencies, including young voters, African-Americans and Hispanics [46].

М. Ромні вказує на те, що Президент Б. Обама звертався до конкретних зацікавлених соціальних груп – афроамериканців та латиноамериканців. Крім того, М. Ромні зазначив, що Президент говорив про великі проблеми для всієї країни, включаючи військові дії, зовнішню політику, економіку, організацію робочих місць та інше, тим самим він привернув увагу до своєї кандидатури.

Одним із напрямків передвиборчої кампанії Б. Обама було розширення прав іммігрантів та підтримка жінок. Президент США пропонує запровадити спрощену імміграційну систему із забезпечення віз іноземним підприємцям, а також допомогу перспективним іноземним студентам, які бажають залишитися після закінчення навчального закладу в країні та забезпечити їх робочими місцями [56].

Б. Обама пропонує запровадити контроль за здійсненням бізнесу для запобігання найму нелегальних працівників. Крім того, за його словами, всі співробітники працюватимуть на законних підставах і за одними і тими самими правилами [56].

Що стосується жінок, то тут Б. Обама наголошує на тому, що у 40 % випадків, жінки є основними годувальниками своєї сім'ї, також господарюють і виховують дітей. Б. Обама запроваджує заходи щодо забезпечення економічної безпеки для жінок, а саме підвищення мінімальної заробітної плати, рівну винагороду за працю, оплачувану відпустку, а також обов'язкове збереження робочого місця після виходу з декретної відпустки [47].

На президентських дебатах у Флориді у 2012 році Б. Обама та М. Ромні також обговорювали проблему військовослужбовців. Обидва кандидати висловилися проти будь-якої участі американських солдатів у процесі

припинення громадянської війни в Сирії та за виведення американських військ з Афганістану.

Великобританія, як відомо, багатокультурна країна, мусульмани там друга за чисельністю релігійна група. Британська держава доклала всіх зусиль для забезпечення інтеграції мусульман. Парламент країни ввів для меншин квоти на державній службі, особливо в армії, ключових міністерствах та поліції, а також прийняв план підвищення числа представників расових та релігійних меншин на державній службі [52].

Позитивна дискримінація застосовується правлячою лейбористською партією, яка має соціал-демократичний напрямок. Вони ставлять жінок на початок партійного списку, щоб забезпечити їх проходження як кандидата[53].

У 2014 році секретар Генерального синоду англійської церкви пообіцяв, що при наступних виборах єпископів рішення прийматиметься на користь жінок, якщо кандидати обох статей матимуть приблизно рівні рейтинги. Таким чином, церква Англії оголосила «політику позитивної дискримінації» щодо жінок-єпископів [42].

Наступна категорія - дотримання мовних норм при зверненні до представників соціальних меншин. Порухення цих норм тягне за собою покарання – від усного зауваження до арешту. До сфери заборони входить образа осіб з фізичними вадами, нетрадиційною сексуальною орієнтацією, дискримінація культур, віросповідання, віку та ін.

Виступ Б.Обами на інавгурації у 2009 році є одним із прикладів дотримання політкоректності. Тут ми бачимо, що при зверненні до громадян він вживає наступні фрази для позначення різних релігійних груп:

*For we know that our patchwork heritage is a strength, not a weakness. We are a nation of **Christians and Muslims, Jews and Hindus** – and **non-believers*** [49]. Таким чином, у назвах цих груп Президент виявляє шанобливе ставлення до різних конфесій. Його головне завдання – об'єднати націю, бо саме у єдності культур він бачить силу своєї країни.

Як ми бачимо, головний акцент Президент США робить на забезпеченні рівноправності та прояві поваги до всіх соціальних груп країни. Ще одним прикладом дотримання політичної коректності може бути промова Президента США Б. Обама після виборів 2008 року в Іллінойсі. Він використовує політкоректні висловлювання, пов'язані з певними чинниками: вік, віросповідання, партійна приналежність, сексуальні орієнтації тощо.

It's the answer spoken by young and old, rich and poor, Democrat and Republican, black, white, Latino, Asian, Native American, gay, straight, disabled and not disabled – Americans who sent a message to the world that we have never been a collection of Red States and Blue States: we are, and always will be, the United States of America [44].

Цілком інші висловлювання використовують лідери Великобританії. Тут можна сказати про те, що британська мова, в порівнянні з американською, має меншу експресивність. Як приклад можна навести першу промову Д. Кемерона на посаді прем'єр-міністра Великобританії в 2010 році: *I want to make sure that my government always looks after the elderly, the frail, the poorest in our country [55].* Таким чином, ми бачимо, що прем'єр-міністр Великобританії намагається не виділяти певних соціальних груп людей, щоб не зробити їх об'єктом образ або утисків.

Аналіз мови королеви Єлизавети показує, що вона не виділяє певну соціальну групу при зверненні до аудиторії. Найчастіше, у її промові присутні такі звороти: *Your Grace; Ladies and Gentlemen.*

Зарубіжні дослідники припускають, що явище політкоректності вперше виникло на території американських коледжів та університетів, як головних центрів науки і культури, а також у місцях етнічного та расового різноманіття студентів. Різноманітність етнічного складу учнів стало причиною виникнення принципу *мультикультуралізму*, який передбачає врахування наступних факторів: расова та етнічна приналежність, стать, соціальний статус, вік, віросповідання та ін. Крім того, політика мультикультуралізму спрямована на розвиток та збереження окремо взятої

культури в цілому світі . Категорія мультикультуралізму передбачає відмову від західної культури як зразкової.

В. Вільямс, професор економіки університету штату Джорджії, у своїй статті дотримується політики мультикультуралізму і повністю підтримує ідею про те, що кожна культура є унікальною, і у світі не повинна домінувати лише одна з культур. В. Вільямс вважає, що Західна культура не є безпечною, оскільки намагається обмежити особисту свободу контролем держави [45].

Як уже зазначалося вище, передвиборча політика Президента США Б. Обама спрямована на підтримку соціальних меншин – афро- та латиноамериканців. У статті Г. Сіддіка у 2012 році, присвяченій перемозі Б. Обама на виборах у президенти, він говорить про те, що політична інтеграція сприяла мультикультуралізму. Політика Б. Обама допомогла закріпити конституційну рівність всіх громадян, а утвердження плюралізму дало змогу поширити соціальні перспективи [48].

Зовсім інше уявлення про мультикультуралізм панує у британському суспільстві. У 2011 році прем'єр-міністр Д. Кемерон шокував суспільство своєю промовою, в якій він розкритикував державний мультикультуралізм. Він вважає, що Великобританії необхідна сильна національна єдність, щоб захистити людей від екстремістських подій, які часто повторюються. За його словами, мультикультуралізм застарів, що свідчить про відчуження культурних груп, а не їхнє згуртування. На думку Д. Кемерона, державний мультикультуралізм став причиною тероризму та загострення радикалізму [57].

Однак, не всі політики поділяють думку Д. Кемерона щодо негативних наслідків ідей мультикультуралізму. У статті *British politics and policy*, написаній А. Меннінгом, автор зазначає позитивний бік мультикультуралізму. Ідеї цієї політики допомагають іммігрантам почуватися рівними у британському суспільстві. Але, з іншого боку, мультикультуралізм став причиною відсутності уваги до корінних жителів

(white population), а також їхнього скептичного ставлення до етнічних та релігійних меншин [43].

З іншого боку, неусвідомлена неполіткоректність проявляється у використанні дисфемізмів – слів або виразів, що становлять заміну нейтрального слова грубішим чи зневажливим. Наприклад, прем'єр-міністр Великобританії Д. Кемерон висловився некоректно, сказавши про те, що королева Єлизавета Друга «замуркотіла» (purred) від радості, дізнавшись, що Шотландія вирішила залишитися у складі Сполученого Королівства [54]. Надалі Прем'єр-міністр вибачився за такий неполіткоректний вислів.

Крім того, ми можемо спостерігати ще один приклад неполіткоректної поведінки з боку Кемерона. Стаття Р. Еткінсон у 2015 році критикує ставлення прем'єр-міністра до людей з обмеженими можливостями. На її думку, політика Д. Кемерона не спрямована на розуміння проблем інвалідності – вона лише забезпечує їм рівні прав з іншими соціальними верствами суспільства. Вираз *You're a fire hazard* став причиною розчарування та сорому для людей з обмеженими можливостями [51].

Слід зазначити, що принцип політкоректності реалізується у двох його аспектах: мовному та культурно-поведінковому. Що стосується культурно-поведінкового аспекту, то він є сукупністю культурних та етичних норм поведінки, прийнятих у суспільстві. Дані норми можна поділити на три групи: програма «позитивної дискримінації», дотримання мовного кодексу та прийняття ідей мультикультуралізму.

Кожна з цих категорій спрямована на подолання негативних стереотипів стосовно певних етнічних та расових груп, на необхідність підтримки різноманітності культур, прийняття ідей мультикультуралізму, які передбачають розвиток та збереження окремо взятої культури в цілому світі. Принцип політкоректності у своєму культурно-поведінковому аспекті спрямований на скорочення конфліктів культурного характеру у міжнародних відносинах.

Неполіткоректні висловлювання, навпаки, вносять напруженість у відносини між країнами та культурами, а усвідомлена неполіткоректність, яка принижує і ображає гідність, може призвести до тяжких наслідків

Принцип політкоректності як культурно-поведінкове та мовне явище поширилося на безліч сфер життя. Головна необхідність дотримання політкоректності – це недопущення образи чи принизливого звернення до представника будь-якої культури чи соціальної групи. Як культурно-поведінкова категорія політкоректність проявляється у підвищеній увазі, що приділяється у світі проблемам національних меншин, дискримінації за статевою ознакою, громадян з обмеженими фізичними можливостями, людей з нетрадиційною сексуальною орієнтацією та соціально незахищеним верствам населення. До засобів мовної репрезентації політичної коректності відноситься використання нейтральної чи позитивно забарвленої лексики при позначенні чи характеристиці представників різних соціальних груп.

Мова нерозривно пов'язана з культурою і традиціями його представників, тому багато процесів і явищ, які у суспільстві, знаходять свій відбиток у системі мови. Англійська мова зазнала значних змін, які багато в чому визначені змінами у суспільній сфері. Культурно-поведінкова категорія слугує сукупністю культурних і поведінкових норм, прийнятих у суспільстві, які спрямовані на подолання стереотипів та розвиток толерантності до дискримінованих верств суспільства, а також припускають визнання та рівноправність цих груп.

У цьому дослідженні було проаналізовані статті з англійських газет, таких як *The Guardian*, *The Independent*, *The Washington Post*, *The New York Times* та ін.

Тексти, вибрані для дослідження, містили політично коректну лексику, яка набула широкого поширення і навіть зафіксована в багатьох тлумачних словниках: *Afro American* – *Афроамериканець* (калькивання), *Native American* - *Корінний американець* (еквівалент), *Ms* – *панянка* (еквівалент), *senior citizen* - *літній громадянин* (еквівалент) і т.д. При цьому дані слова

практично витіснили з газетно-публіцистичної мови подібні неполіткоректні вирази – *Asian* – *aziam* (калькування) замість *Oriental* – *житель сходу* (еквівалент).

Однак, у публіцистичній мові все ще простежується вживання поряд з коректними і некоректними еквівалентами: *gay* і *homosexual*, *economically disadvantaged* і *poor*. Скорочення політкоректних та збереження деяких неполіткорених виразів можна пояснити тим, що такі еквіваленти, як і раніше, відповідають мовній нормі англійської мови.

Таким чином, можна сформулювати основні рекомендації щодо дотримання політкоректності при спілкуванні з представниками англomовної лінгвокультури.

Принцип політкоректності вимагає дотримання права і свобод соціальних меншин. Головна мета всіх демократичних держав – збільшення рівності всіх представників соціальних груп.

Політика США та Великобританії спрямована на розширення можливостей для всіх верств населення, включаючи дискримінаційні групи та іммігрантів. Держави вживають усіх можливих заходів для збереження та розвитку кожної культури у світі.

Що стосується мовного аспекту, то в даному випадку необхідно використовувати лише ті мовні засоби вираження, які точно не викликають почуття дискримінації, приниження чи образи. Адресат повинен враховувати культурні та мовні особливості того чи іншого представника.

При спілкуванні з представниками різних соціальних меншин слід брати до уваги всі особливості конкретної соціальної групи людей – гендерні відмінності, вік, расові та етнічні відмінності, фізичні можливості людини та інші фактори.

Ідеї політкоректності знайшли підтримку серед прихильників рівноправності статей. Прибічники Феміністичного руху, що поширився у 60-х роках ХХ століття, стали використовувати словосполучення *male chauvinism* та *sexism*. Через десять років англійська мова була оголошена

сексистською мовою через те, що вона містить більше форм для позначення чоловічої статі, ніж жіночої. В результаті з'явилося багато мовних змін та нововведень. Насамперед піддалися заміні слова з морфемою *-man*. З цієї причини в суспільстві замість звичних *congressman, chairman, policeman* слід використовувати вирази з морфемою *person*: *congressperson* – конгресмен (еквівалент), *chairperson* або подібні за значенням вирази - *police office*. Крім того, більшість слів із суфіксами *-ess/-ette* замінюють на нейтральні: *poetess* – *poet*, *heiress* – *hair*. Автори у своїх сучасних підручниках з граматики, радять утримуватись від вживання конструкцій з одним займенником *he* в безособових пропозиціях типу *If a person wishes to succeed, he must work hard*. У цих випадках політкоректніше замінити займенник на конструкцію *he or/and she*. Крім того, в офіційній мові при зверненні до жінок, замість звичного *Miss* та *Mrs.* слід вживати більш нейтральний вираз *Ms.*, що не дискримінує жінку за ознакою одруження.

Наступна рекомендація – це обмеження вживання у мовленні слів, які відносяться до расових та етнічних позначень.

Як приклад можна навести велику групу слів, що зазнали коригування – це терміни, що стосуються осіб певної національності, расової чи етнічної групи: *African American* замість *Negro*, *Native American* замість *Indian, Inuit* замість *Eskimo*, *Hispanics* замість *Latin American*, *Asian* замість *Oriental* або *Jew person* замість *Jew*.

Одним із найпоширеніших порушень політкоректності є позначення національності за кольором шкіри. Для того, щоб не образити або не зачепити почуття співрозмовника, оптимальним варіантом є позначення громадянства. Якщо у того, хто говорить, відсутня інформація або він або вона не впевнені в її достовірності, то найбільш вдалим будуть вирази, типу: *She is from Europe* – Вона з Європи.

Для забезпечення тактовного ставлення до людей з обмеженими можливостями необхідно зменшити згадування слів у мовленні, що належать до фізичних, розумових чи психічних відхилень.

Отже, в основі політкоректності лежить позитивне прагнення поважати почуття та гідність людини. Тактовне ставлення до людей, які зазнають певних труднощів, призвело до деяких трансформацій слів, що несуть негативну конотацію. Таким чином, у суспільстві замість *deaf* – *глухі*, *invalid* – *інвалід* або *retarded children* – *розумово відсталі діти* стали вживатися такі вирази:

- *people with hearing disabilities* (люди, які мають проблеми зі слухом);
- *physically challenged* (людина, яка долає труднощі через свій фізичний стан);
- *children with learning difficulties* (діти, які мають труднощі під час навчання) та ін.

При здійсненні міжкультурної комунікації слід обмежити вживання слів, які мають релігійне маркування.

Релігія є сферою особистих інтересів, тому теми, які мають релігійний характер, необхідно уникати у публічних виступах чи дискусіях. Тут, згідно з мовним кодексом, використовується лексика, яка не пригнічує релігійні меншини. Наприклад, замість *Baptist* – *Бантисм* (калькивання) слід вживати вираз *members of Baptist* – *член протестантського християнства* (описовий).

У політичній сфері слід утримуватися від негативних висловлювань чи образ на адресу осіб із нетрадиційною орієнтацією.

У сучасному суспільстві існує тенденція щодо поширення ідей гомосексуалізму. В Америці, як і в багатьох європейських країнах, права людей із нетрадиційною сексуальною орієнтацією знаходяться на рівні з усіма. Таким чином, слідуючи розвитку сучасного феномену в англійській мові, необхідно вживати такі політкоректні вирази: *gay* – *гей* (калькивання), *same-sex marriage* – *одностатеві шлюби* (калькивання), а також *sexual orientation* – *сексуальна орієнтація* (калькивання).

Знання особливостей представників різних культурних груп сприяє продуктивному та успішному спілкуванню.

Виходячи з наявного досвіду, необхідно керуватися принципом політкоректності розумно та цивілізовано, без фанатизму. В даний час феномен політкоректності набуває великої популярності та поширення в сучасному світі.

Для того, щоб не зазнати невдачі при здійсненні міжнародної комунікації, слід враховувати особливості та традиції культури народностей та національні особливості. Крім того, необхідно адекватно реагувати на вияв неполіткоректних дій. Можливо, причиною неполіткоректної поведінки може бути незнання особливостей культури співрозмовника. У цьому випадку вдалим виходом із такої ситуації буде ігнорування політично некоректних виразів. Однак, при навмисному вживанні неполіткоректних виразів необхідно скористатися адекватними та обдуманими виразами, які допоможуть поставити співрозмовника на місце.

На території багатонаціональних держав проблема політкоректності є особливо актуальною. Відмінності в культурних традиціях, національних ознаках чи релігійних поглядах не повинні бути причиною ненависті чи неприйняття. Основою політкоректності є терпимість до різних, відмінних від власної точки зору, думок, поглядів чи уявлень.

Підсумовуючи можна дійти невтішного висновку у тому, що дотримання принципу політкоректності у його мовному і культурно-поведінковому аспекті є основною умовою успішної комунікації. При спілкуванні необхідно враховувати всі особливості співрозмовника чи соціальної групи: їх етнічні та національні відмінності, вік, стать, фізичні можливості, релігійні уподобання та ін.

Для успішного здійснення міжкультурної комунікації з представником англomовної лінгвокультури необхідно дотримуватися наступних рекомендацій: обмежити вживання слів, що відносяться до позначення гендерних відмінностей, національних і етнічних особливостей, слів, що

характеризують фізичні, розумові або психічні відхилення, до людей із нетрадиційною сексуальною орієнтацією. Дані рекомендації допоможуть у досягненні повного порозуміння міжкультурної комунікації, а також для виключення можливостей виникнення конфліктів.

2.5. Табу у сучасному англомовному дискурсі та їх переклад

Використання слів або виразів табу, може спричинити осуд у ваш бік або навіть спровокувати неприємні ситуації. Безсумнівно, використання онлайн перекладачів дуже допомагає при пошуках необхідного слова чи виразу. Це дуже корисний і важливий інструмент при вивченні англійської мови, але користуватися ними потрібно досить обережно тому, що інколи вони перекладають забороненими словами. Нажаль, щоб цьому запобігти, потрібно тільки глибше зануритися в англійську мову та культуру, адже якщо ви зрозумієте коли американці або британці використовуються саме ті чи інші слова, вам буде простіше зрозуміти їх ментальність.

Англійська мова змінюється неймовірно швидко, фактично 24 на 7, майже у будь-якій сфері, наприклад: мода, політика, культура, релігія тощо. Але політична коректність увійшла до свідомості жителів США достатньо давно, що спричинило сильний вплив на те, якою зараз є американський варіант англійської мови. У нових світових реаліях, американці та британці намагаються бути максимально терплячими до всіх людей і це відображається на їх мові. Наприклад у Англії вважається недопустимим та принизливим називати людину з фізичними вадами такими словами, як: *invalid*, *cripple*, *spastic*, які означають каліка або інвалід. Так говорити не можна: *I'm not an invalid* – Я не інвалід. Можемо замінити це слово на словосполучення *disabled person*, якщо річ йде про розумові або фізичні відхилення. Також ми можемо використати фразу *physically challenged* – з фізичними вадами (описовий) або *handicapped person* – не дієдатна особа (еквівалент).

Не допускаються сленгові вказівки на національність або етнічну приналежність. В жодному разі не можна називати громадянина Німеччини - «*kraut*», громадянина Італії – *wop*, єврея – *kike*, француза – *frog*. Для заміни цих слів підійдуть тільки оригінальні відповідники *Jewish, Italian, French citizen, German person*.

В жодному випадку при розмові про жінок або з жінками, не можна сказати *the weaker sex* – **слабка стать** (калькування). Приклад можна знайти у кінострічці «Ace Ventura», де головний герой говорить наступну фразу:

Such thing as a weaker sex [87].

Таке поняття як слабка стать.

Заміни цій фразі немає, просто потрібно запам'ятати і не вживати її.

Якщо американець або британець в розмові згадує свого партнера або компаньйона, то він може мати на увазі як гомосексуального так і гетеросексуального партнера. Також в Америці над анекдотами в яких фігурують сексуальні меншини, взагалі не сміються, це не смішно. Натомість вони використовують вираз *alternative lifestyle* – **альтернативний спосіб життя** (калькування). Приклад:

Oh, we live an alternative lifestyle [69].

О, ми живемо альтернативним способом життя.

Використання таких слів як *fag, fairy* – не допустимо по відношенню до тих, хто живе альтернативним стилем життя і тим більше не можна говорити про них як: *sick* – **хворий** (калькування), *perverter* – **збоченець** (еквівалент), вказуючи на те, що з ними не все гаразд. Доречі в *alternative lifestyle* партнери часто можуть називати одне одного, як: *lifetime partner* – **тимчасовий партнер** (калькування) – це найчастіше стосується одностатевих партнерів. Приклад:

Oh, no! My lifetime partner and friend, take away in the wink of an eye [68].

О ні! Мій тимчасовий супутник і друг, покинув мене в одну мить.

Англійська мова неймовірно багатогранна, корисно його знати з різних сторін, щоб мати можливість спілкуватися з абсолютно різними людьми на будь-які теми, але при цьому бути однаково правильно зрозумілим і при цьому нікого не образивши. Американці та британці дуже поважають свій особистий простір, особисту незалежність. Проникнення в особистий простір у них суворо забороняється. Це накладає певні обмеження на використання не тільки слів чи виразів, а й на цілі мовні акти. В першу чергу мова йде про зауваження. Зауваження в Америці чи Англії, фактично взагалі не робляться і це стосується всіх типів зауважень, починаючи з тих, які в Україні вважаються цілком безневинні і вже не говорячи про ті, які несуть в собі будь-які несхвалення, осудження або докір. В українській мові немає спеціального слова, яке би передавало англійське *personal remark* – зауваження направлене безпосередньо на адресата (описовий), тобто на його зовнішність, на його поведінку чи одягу. Таким чином буде дуже грубо і недопустимо сказати людині наступне:

Your skin is in bad condition.

Твоя шкіра у поганому стані.

Тому що ця фраза може задіти людину, вона може його пригнітити. А ось якби не очевидна фраза:

You look so tired, you need to have a rest [67].

Ти виглядаєш втомленим, тобі потрібно відпочити.

Скоріш за все у наших широтах ця фраза розцінювалася б як турбота, але американці, навіть якщо вони вам нічого не скажуть у відповідь, то в думках вони собі промовлять:

Hey, man, yeah, I'm tired and maybe you can see it, but why are you focusing on it? What's wrong with you?

Агов, чоловіче, так, я втомився, можливо, ти це бачиш, але чому ти зосереджуєшся на цьому? Що з тобою не так?

Він скоріш за все образиться, його це образить. Зауваження в англійському розумінні це завжди щось про не рівність, якщо ти дозволяєш собі робити комусь зауваження, значить ти ставиш себе вище за когось.

Англійська молодь дуже агресивно реагує на зауваження, вона живе по прислів'ї:

If you say everything you want to say you'll hear something you don't want to hear» [66].

Якщо ти будеш говорити все що хочеш мені сказати, ти ви можете почути у відповідь те, що не хотів би почути.

Але може виникнути запитання: Якщо хтось став мені на ногу. Потрібно просто мовчати? або якщо чиясь собака підбігла і зіпсувала мій новий костюм, я повинен просто посміхатися і сказати: *Та все в порядку, я збирався його викинути»?* – звичайно, що ні! Американці та британці виражають своє незадоволення, просто в іншій формі і роблять вони це у вигляді обережного, культурного та м'якого прохання. Наприклад якщо у вас вдома буде гучно лунати музика, то скоріш за все до вас постукає американець і скаже:

Could you turn off your music please?

Чи не могли б ви вимкнути музику, будь ласка?

Також американці та британці люблять використовувати іронічні фрази з частинкою сарказму, наприклад:

Would you mind not treading on my toes? [65].

Ви б не заперечували перестати стояти на моїй нозі?

Також якщо у ситуації, коли хтось втиснувся перед українцем у чергу, то скоріш за все він промовить наступні слова з певним незадоволенням або навіть агресією:

Dude, there's actually a queue here. You think you're the smartest? Go to the end!

Друже, тут взагалі-то черга. Думаєш, що ти найрозумніший? Йди в кінець черги!

Подібний класичний діалог у англійському середовищі, звучатиме із посмішкою і без серйозних претензій:

A: «*Excuse me, perhaps you're in wrong place*»

B: «*What? Are you speaking to me?*»

A: «*Yes, the end of the queue's is over there. I think you've made a mistake*»
[64].

A: «*Вибачте, можливо, ви помилилися місцем*»

B: «*Що? Ви говорите мені?*»

A: «*Так, кінець черги знаходиться ось там. Я гадаю, що ви помилилися*»

Excuse me є одночасно формальним початком звернення і вибаченням за вторгнення в особистий простір, також *perhaps* – можливо пом'якшує ствердження і робить його не агресивним. *I think* – Я думаю/гадаю – це також припущення, воно ще більше пом'якшує звернення. А фраза *you've made a mistake* [109] немов говорить так, я знаю, що ти це зробив, але я вірю що ти це зробив не спеціально. Твої провини в цьому немає. Я на тебе не ображаюся. Таким чином це дозволяє людині до якої ви звертаєтеся подібним чином не вмикати захисну реакцію і не відповідати з агресією. Тобто він розуміє, що в його бік немає осуду і він може зберегти своє обличчя, а значить не вступати у конфлікт.

У світі англійської мови, можна сказати: *I don't agree with you* – Я не згоден з тобою. Наприклад:

I don't agree with you on everything [108].

Я погоджуюся з тобою не у всьому

Але не можна сказати: *You are wrong* – ти не правий. Це звучить досить грубо, його зазвичай вживають під час емоційних сварок, скандалів, а потім як правило за це вибачаються і дуже шкодують.

Тема заробітку також вважається особистою. Наприклад:

Do you know how much a civil servant earns? [107].

Ти знаєш, скільки заробляє державний службовець?

Це абсолютно не допустиме запитання, не можна про таке запитувати. Але якщо вам вже дуже цікаво, то ви можете сказати:

What do you do for a living? [106].

Чим ви заробляєте на життя?

Або також:

How much do you spend? [105].

Скільки ви витрачаєте?

Слово **lavatory**, очевидно, створило багато евфемізмів. Наприклад: *water-closet, gentlemen's (room), ladies' (room), public conveniences, comfort station, washroom, restroom, power room* або навіть *windsor castle*.

Pregnancy – наступна тема для «делікатних» висловів. Ось евфемізми, які часто використовуються у ролі замітника для прикметника «вагітна»: *expecting, in the family way, with child, in a delicate condition*.

Здавалося б, ні в чому невинне слово **trousers** не так давно мало велику кількість евфемістичних еквівалентів, деякі з них досить кумедні: *indescribables, inexpressibles, unwhisperables, you-mustn't-mention 'ems, sit-upons*. Однак, сьогодні майже ніхто не вважає це слово непристойним, тому його евфемістичні замітники більше не використовуються.

На думку дослідників *eating* також потрібно піддати евфемізації. Таким чином з'явилися наступні замітники: *to break bread, to partake of food (of refreshment, to refresh oneself*.

Існує чимало слів, які легко піддаються евфемістичній заміні. До них відносяться слова, пов'язані з пияцтвом, яких дуже багато.

Для прикладу прикметник **drunk** має безліч таких заміників: *fresh, flustered, intoxicated, overcome, under the influence, mellow, high, tipsy, merry, full, drunk as a lord, fried, tight, half-seas-over, boiled, drunk as an owl, tanked, stiff, soaked, three sheets to the wind, pickled, high as a kite* тощо.

Коротка цитата із П.Г. Вудхауза, де наведено два приклади слів, які належать до однієї групи:

«Motty was under the surface. Completele sizzled».

(From *Right-Ho, Jeeves* by P.G. Wodehouse) [3].

«Мотті був нижче плінтуса. П'яний як чін».

Наступні цитати із П.Г. Вудхауза містять сленгові замітники для слів, які вважаються «неприємними»: *prison* and *to imprison*.

*«oh, no, he isn't ill,» I said, «and as regards accidents, it depends on what you call an accident. He's in **chokey**.»*

«In what?»

«In prison.»

*«... And now Mr. Sipperley is **in the jug**... He couldn't come himself, because he **was jugged** for biffing a cop on Boat-Race Night.»*

(Ibid) [3].

*«Та ні, він здоровий», відповів я, «А щодо нещасних випадків, то це залежить від того що ти маєш на увазі під цим визначенням. Зараз він у **місці відбування покарання**».*

«Де?»

«У в'язниці»

*«... Зараз пан Сінперлей перебуває **за гра**... Він не зміг прийти самостійно, бо його пов'язали через те, що він переміг поліцейського у Boat-Race Night (нічні перегони на човнах)».*

Евфемізми, як правило використовуються обдуманно, аби не задіти самолюбство інших. Для прикладу, брехуна можна охарактеризувати як людину, яка *does not always strictly tell the truth, a stupid man* або *to be not exactly brilliant*.

Евфемізми, які були згадані вище, вживаються, для уникнення соціальних табу.

Табу-забобони – створили вживання інших типів евфемізмів. Небажання давати речам свої імена, характерно для цього типу евфемізмів, проте у цьому випадку в його основі лежить страх на підсвідомому рівні.

Забобонні табу беруть свій початок у далекому минулому, у часи, коли люди вірили, що існує магічний зв'язок між іменем та предметом чи істотою, яку воно представляє. Таким чином, майже всі слова, що мали схожість до злих духів, загрозливих тварин або сил природи, були табу. Якщо їх промовити, то вважалося, що жахливі лиха відбудуться не тільки з тим хто промовить, а й з тими хто буде порчу. Тому більшість предметів, істот та явищ, які несли небезпеку, згадувалися описово. Таким чином, небезпечна тварина охарактеризувалася, як тварина, що переховується в лісі, тоді, як смертельна хвороба – це чорна хвороба. Тому, евфемізми, мабуть, найдавніший тип синонімів, адже логічно, що забобони, які викликали справжній страх, вимагали створення евфемізмів задовго до того, аніж потреба в опису речей [3].

Щодо релігії, то християни, у свій час, наклали на деякі слова табу. У прислів'ї «*Speak of the devil and he will appear*» [3], сенс його, скоріш за все, розумівся досить буквально тому, що коли його вперше було вжито, то ще існував страх називати диявола по імені, безсумнівно, це був спадок від стародавніх забобонних вірувань. Таким чином, слово **devil** стало табу, а заміниками для нього стали ряд евфемізмів: *the black one, dickens, the Prince of Darkness, deuce ma Nick*.

Слово **God**, з огляду всіх міркувань, також мало чимало заміників, які й досі простежуються в наступних фразях: *Good Lord!, By Heavens!, Good Heavens!, (My) goodness!, (My) goodness gracious!, Gracious me!* [3].

Однак, у наші часи також є місце забобонним страхам, які стосуються смерті або смертельних хвороб. Сьогодні суспільство, майже, не забобонне, але вони на диво неохоче використовують дієслово **to die**, яке має велику кількість заміників: *to pass away, to be taken, to breathe one's last, to depart this life, to close one's eyes, to yield (give) up the ghost, to go the way of all flesh, to go West, to kick off, to check out, to kick the bucket, to take a ride, to hop the twig, to join the majority* [3].

Замінникам сленгу, здається, бракує належної поваги, але жарт - це у якомусь сенсі прикриття того забобонного страху: говоритимеш про смерть і ніхто не знає, що може трапитися.

Щодо психічних захворювань, то вони також часто вдаються до евфемізації.

Людину, яка не сповна розуму, можна описати як: *as insane, mentally unstable, unbalance, unhinged, not (quite) right, not all there, off one's head, off one's rocker, wrong in the upper storey, having bats in one's belfry, crazy as a bedbug, cuckoo, nutty, off one's nut, loony, a mental case, a mental defective* тощо [3].

Медичну установу для таких пацієнтів можна назвати як: *an asylum, sanitarium, sanatorium, (mental) institution*, and, less discreetly, *as a nut house, booby hatch, loony bin* тощо.

У оповіданні Івліна Во «M. Loveday's Little Outing» медична установа, в якій лікуються лише дуже багаті пацієнти, описується як *large private grounds suitable for the charge of nervous or difficult cases*. Це, безумовно, вершина евфемістичної «делікатності» [3].

Отже, під час розмови на англійській мові, потрібно намагатися не використовувати слова, фрази чи запитання табу. Навіть при розмові зі своїми друзями чи знайомими, адже це може увійти в звичку і ви можете випадково сказати заборонені слова під час розмови з іншими.

Висновки до Розділу 2

Другий розділ дослідження присвячений реалізації евфемізмів у перекладі на матеріалі сучасного медіа дискурсу.

Функційно-композиційні особливості евфемізмів широко використовуються для маніпулятивного процесу, що впливає на аудиторію. Представляючи систему культурних та поведінкових норм, евфемістичні одиниці дозволяють подолати негативні стереотипи та виробити ввічливі синонімічні форми. При перекладі англійських речень були використані такі

трансформації, як: перестановка, заміна, додавання та вилучення, задля збереження їх семантики, стилістики та прагматики.

Евфемізми в політичній сфері підпорядковані меті завуалювати або навмисно спотворити інформацію про реальні події чи факти.

Дисфемізми спрямовані на негативний мовний вплив на комуніканта.

Інформаційна функція в тексті в політичній сфері стає вторинною, а на перший план виходить завдання, яке полягає в прагненні суб'єкта мови навіяти адресатам певну думку, сформувавши при цьому позитивне або негативне ставлення аудиторії до дій, явищ, предмета або об'єкта мови.

Цілеспрямований вплив на масову аудиторію в медіа текстах ЗМІ здійснюється через мовну стратегію дискредитації та мовні тактики глузування, висміювання та засудження.

Головним способом мовної репрезентації політкоректності є евфемізми. Політкоректність може виражатися на словотворчому, лексичному та синтаксичному рівнях. Словотворчий рівень представлений опущенням морфем *man*, суфіксів *ess*, *ette*. На лексичному рівні категорія політкоректності представлена переосмисленням позначення представників соціальних меншин, а саме етнічні та національні назви, релігійні категорії, найменування людей з обмеженими можливостями та нетрадиційною сексуальною орієнтацією, вживання гендерних евфемізмів, а також висловлювань, що виключають дискримінацію. На синтаксичному рівні категорія політкоректності проявляється у вигляді заміни займенника *he* на поєднання *he or/and she*, на займенники множини *they* або *we*, а також на конструкції з числительним *one* або невизначено-особисті пропозиції.

При аналізі стилістичного потенціалу евфемізмів у перекладі було виявлено чимало випадків пом'якшування фактичної інформації, вплив на громадську думку, зглажування конфліктних ситуацій і негативних реакцій аудиторії.

Евфемія є невід'ємною складовою мовного спілкування в сучасному світі і найбільш затребуваний засіб як лінгвістичний феномен в політичному процесі.

У кожній мові є слова, яких люди інстинктивно уникають, тому що вони вважаються непристойними, неделікатними, грубими, занадто прямими чи неввічливими. Оскільки «образливі» слова, інколи потрібно використати, то їх часто замінюють описово або евфемізмами.

Для успішного здійснення міжкультурної комунікації з представником англomовної лінгвокультури необхідно дотримуватися наступних рекомендацій: обмежити вживання слів, що відносяться до позначення гендерних відмінностей, національних і етнічних особливостей, слів, що характеризують фізичні, розумові або психічні відхилення, до людей із нетрадиційною сексуальною орієнтацією. Дані рекомендації допоможуть у досягненні повного порозуміння міжкультурної комунікації, а також для виключення можливостей виникнення конфліктів.

У ході дослідження було сформовано рекомендації щодо дотримання принципу політкоректності для успішної комунікації. У міжнародних відносинах дотримання принципу політкоректності є однією з головних умов збереження миру та стабільності, а також розвитку подальшої міжнародної співпраці. Для успішних міжкультурних контактів необхідно завжди дотримуватися принципу політкоректності щодо соціальних меншин і груп, що дискримінуються. Для того, щоб комунікація була успішною, необхідно обмежити вживання слів, що належать до гендерних відмінностей, національних та етнічних особливостей, фізичних, розумових чи психічних особливостей особистості, релігійних уподобань. Від успіху комунікації великою мірою залежить збереження подальших відносин між представниками різних культур.

Також потрібно пам'ятати під час розмови на англійській мові, необхідно намагатися не використовувати слова, фрази чи запитання табу. Навіть при розмові зі своїми друзями чи знайомими, адже це може увійти в

звичку і ви можете випадково сказати заборонені слова під час розмови з іншими. Тема «табу» досить широка і тому потребує дедальшого дослідження перед тим, як вступити у діалог з носієм іншої мови та культури.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

У даному дослідженні було досліджено евфемізми, як засіб збереження політкоректності на матеріалах медійних текстів. У ході дослідження були виконані наступні поставлені завдання: досліджено поняття «медіа дискурс», розглянуто феномен евфемізму та дисфемізму, визначено способи евфемістичного перетворення у медіа дискурсі, визначено основні функціональні особливості евфемізмів, досліджено засоби реалізації евфемізмів у англійському медіа дискурсі та встановлено способи їх перекладу на українську мову, проведено аналіз табу у сучасних англомовних текстах.

Таким чином можна дійти наступних висновків:

Дискурс – це зв'язний текст у сукупності з екстралінгвістичними, прагматичними, соціокультурними, психологічними та іншими факторами; текст, який взятий у подієвому аспекті; мовлення, що розглядається як цілеспрямована соціальна дія, як компонент, що бере участь у взаємодії людей та механізмах їх свідомості (когнітивних процесах).

Медіа дискурс – це глобальна всеохопна категорія сучасного комунікативно дискурсу, яка виступає певним фоном та в якому відображаються актуальні настрої суспільства в різних сферах діяльності.

Евфемізми – це емоційно нейтральне слово або вираз, що вживається замість синонімічних ним слів або виразів, які можуть здатися промовцю непристойними, грубими або образливими. Основна мета процесу евфемізації – уникнути комунікативних конфліктів

Дисфемізми – це слово або вираз із образливими для слухача конотаціями, що замінює пряму номінацію чи евфемізм на грубу або образливу.

Найефективніші способи при перекладі евфемізмів є калькування та еквівалент.

Виділяють три основні функції використання евфемізмів: а) пом'якшення грубостей та неприємностей для того, хто говорить; б) маскуванню дійсності, камуфляж; в) приховування реальності Засоби реалізації евфемізмів: тропи, порівняння, алегорії, гіперболи, прислів'я, приказки.

Табу –це етнографічне поняття, заборона на вживання певних слів, які стосуються містичного, забобонного, та морально-етичного.

У процесі дослідження було проведено аналіз англomовних політичних текстів ЗМІ та Інтернету.

Різноманіття лексичних і стилістичних засобів евфемії широко використовується для маніпулятивного процесу, що впливає на аудиторію. Представляючи систему культурних та поведінкових норм, евфемістичні одиниці дозволяють подолати негативні стереотипи та виробити ввічливі синонімічні форми. Евфемізми в політичній сфері підпорядковані меті завуалювати або навмисно спотворити інформацію про реальні події чи факти. Дисфемізми спрямовані на негативний мовний вплив на комуніканта.

Мовний аспект виявляється при пошуках нових засобів мови, що відображають ідеї політичної коректності та одночасного обмеження вживання лексики, визнаної образливою для позначення деяких категорій людей або недоречною для використання у певних контекстах та ситуаціях. Найбільш значні мовні нововведення відбулися під впливом руху феміністок та у зв'язку з боротьбою за рівноправність національних меншин.

У ході даного дослідження було сформульовано рекомендації щодо дотримання принципу політкоректності для успішної комунікації з англomовними представниками. При спілкуванні необхідно враховувати культурні та поведінкові особливості осіб різних соціальних груп, а також їх етнічні та національні відмінності, сексуальну орієнтацію, стать, вік, будь-які фізичні чи розумові відхилення та звичайно віросповідання.

На закінчення слід зазначити, що успіх міжкультурної комунікації великою мірою залежить від комунікативних навичок партнера. У світі

зростає необхідність наявності фонових знань, які сприятимуть ефективному діалогу у процесі спілкування. Вибір оптимальних політкоректних висловів, а також поведінкових норм у процесі міжкультурного спілкування залежить від багатьох факторів, і тому вимагає ретельного аналізу від учасників комунікації, щоб уникнути можливих конфліктів чи розбіжностей.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алефиренко Н.Ф. Семиологический потенциал дискурса // Язык. Текст. Дискурс: межвуз. науч. Ольманах. Ставрополь – Пятигорск: Изд-во ПДЛУ, 2007. Вып. 5. С. 30-38.
2. Арутюнова Н. Д. Дискурс// Лингвистический энциклопедический словарь. Москва: Сов. Энциклопедия, 1990. С.136 – 137.
3. Бойко Ю. П. РОЗМОВНО-ПРОСТОРІЧНА ЛЕКСИКА ЧИ МОВНА ДЕВІАЦІЯ: ЛІНГВОПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТИ. Наукові записки. Випуск 193. Серія: Філологічні науки. Кропивницький: Видавництво «КОД», 2021. С. 78-84.
4. Василик М. А. Наука о коммуникации или теории коммуникации. К проблеме теоретической идентификации // Актуальные проблемы теории коммуникации. Сбор науч. стир. Санкт-Петербург ГПУ, 2004. С. 26–29.
5. Гальперин И.Р. Очерки по стилистике английского языка. Москва: Энергоатомиздат, 1981. 324 с.
6. Гальперин И.Р. Очерки по стилистике английского языка. – Москва. 1958. 459 с.
7. Заботкина В.И. Новая лексика современного английского. Москва: "Высшая школа", 1989. С. 71-88.
8. Иссерс О.С. Коммуникативные стратегии и тактики английского языка. Москва. 1999. 284 с.
9. Кацев А. М. Эвфемизм в современном английском языке / А. М. Кацев Ленинград: «Луч», 1986. 164 с.
10. Кацев А.М. Языковое табу и эвфемия. Ленинград. 1988. 288 с.
11. Кипрская О.В. Политические эвфемизмы как способ камуфлирования действительности в СМИ. 2003-2004г.: Автореф. дис.... канд. филол. наук. Киров. 2005. 22 с.

12. Ковальчукова М. А. Новостной анонс в сети Интернет как речевой жанр дискурса СМИ: дис... канд. филол. наук. Ижевск, 2009. 170 с.
13. Кожемякин Е. А. Массовая коммуникация и медиа дискурс: к методологии исследования // Научные ведомости Белгородского государственного университета. Серия: Гуманитарные науки. 2010. №2 (73). вып. 11. С. 13 – 21
14. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): Підручник / І. В. Корунець. – Вінниця : Нова Книга, 2003. С. 42-58.
15. Крысин Л. П. Эвфемизмы в современном русском языке // Русистика. Берлин. 1994. №1-2. С. 28-49.
16. Крысин Л. П. Эвфемизм в современной речи. Москва. 1995. 235 с.
17. Ларин Б. А. Об эвфемизме // История эвфемизмов и общее языкознание. Москва. 1977. 110 с.
18. Ларин Б. А. Об эвфемизме // Проблемы языкознания. («Уч. зап. Ленингр. ун-та», №301) Ленинград. 1961. С. 110-124
19. Макаров М. Л. Основы теории дискурса. Москва. 2003. 280 с.
20. Матвеева Т. В. Функциональные стили в аспекте текстовых категорий / Т.В. Матвеева . Свердловск: Изд. В Урал. ун-та. 1990. 169 с.
21. Миронин Г. Ю. Эвфемизм как явление языка и культуры (лингвистический и лингвокультурологический анализ) // Вестник Вятского государственного гуманитарного университета: Научный журнал. Киров: Изд-во «ВятГГУ». 2010. №1(2). С. 85-89
22. Морозова Н. Н. The last word on words // Lectures on English lexicology. Москва: «Университетская книга». 2010. 178 с.
23. Никитина И. Н. Эвфемизм как объект исследования в британской и американской лингвистике // Вопросы филологии. Москва. 2008. №2(29). С.111-114.
24. Паршина О. Н. Стратегия и тактика речевого поведения современной политической элиты мира. Москва. 2004. 196 с.

25. Пронин Е. Е. Текстовые факторы эффективности журналистского воздействия/Е.Е. Пронин. Москва. 2001. 408 с.
26. Резникова Н. А., Пташкин А. С. Функциональные особенности эвфемизмов в политическом дискурсе// Вестник ТДПУ (TSPU Bulletin). 2014. 4 (145). С. 40 – 42.
27. Сиротинина О. Б. Современная разговорная речь и ее особенности. Москва: «Знание», 1974. 260 с.
28. Тер-Минасова С. Г. Язык и межкультурная коммуникация: (Учебное пособие) – Москва: «Слово» / Slovo, 2000. 624 с.
29. Шмелев Д. М. Эвфемизм// Энциклопедия. Москва. 1979. с. 879
30. Brown P., Levinson S. Politeness: Universals in language usage. Cambridge. 1978. 24-36 с.
31. Galperin I. R. Stylistics. Moscow. 1977. 75 с.
32. Gatina M. M. About some modern directions in studying euphemisms of the English language. Habarovsk state pedagogical university Publ.1998. 21 с.
33. Weidhorn M. Churchill's rhetoric and political discourse. Lanham, etc.: Univ. press of America; Charlottesvile (Va): White Burkett Miller center of public affairs. Univ. of Virginia, 1987. 135 с.

ПЕРЕЛІК ДОВІДКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

34. Longman Dictionary of Contemporary English. Harlow. 1987. 594 с.
35. Oxford English Dictionary. Oxford University Press. 2008. 480 с.
36. The Cambridge International Dictionary of English. Cambridge. 1994. 600 с.
37. Словарь лингвистических терминов / О. С. Ахманова. Москва: «Советская энциклопедия» 1966. 482 с.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

38. The Daily Mail. Apr, 2, 2005.
39. The Gazette. Apr, 17, 2006.
40. The Guardian. Oct, 8, 2004; Nov, 28, 7 2003; Oct, 9, 2004; Nov, 21, 2004; Feb, 15, 2001; Dec, 28, 2002; July, 12, 2005
41. The Times. Feb, 21, 2004.
42. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://mk-london.co.uk>
43. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://blogs.lse.ac.uk/politicsandpolicy>
44. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://edition.cnn.com>
45. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://townhall.com>
46. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://www.nytimes.com>
47. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://www.barackobama.com>
48. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://www.nytimes.com>
49. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://obamaspeeches.com>
50. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://www.washingtonpost.com>
51. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://www.theguardian.com/uk>
52. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://www.ind.homeoffice.gov.uk>
53. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://www.labour.org.uk>

54. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

<http://www.theguardian.com/uk>

55. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.bbc.com>

56. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

<https://www.barackobama.com>

57. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

<http://www.independent.co.uk>

58. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

<https://www.urbandictionary.com/define.php?term=chronologically%20challenged>

59. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

<https://www.thetimes.co.uk/article/a-kick-in-the-ascot-for-the-fusty-old-guard-56xljx3jqfc>

60. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

<https://www.thetimes.co.uk/article/church-gunman-posted-chilling-race-hate-manifesto-online-g9g08cdvzv5>

61. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

<https://www.thecitizen.in/index.php/en/newsdetail/index/7/4080/medals-are-not-enough-dress-properly--clerics-tell-gymnast>

62. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

<https://www.telegraph.co.uk/news/uknews/defence/11681092>

63. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

<https://www.telegraph.co.uk/women/womens-politics/11665087/Womens-Equality-Party-I-conducted-an-imaginary-orchestra-for-feminism.html>

64. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

https://bookz.ru/authors/tat_ana-larina/pdf_angli4an_26071603.html

65. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

<https://www.nytimes.com/2014/08/29/arts/spectators-walk-out-of-a-show-for-many-reasons.html>

66. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

<https://www.indeed.com/career-advice/interviewing/what-not-to-say>

67. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

<https://znaniya.com/task/20506383>

68. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

<https://www.mylawquestions.com/what-is-a-life-partner.htm>

69. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

https://www.rottentomatoes.com/m/the_hangover_2/quotes/

70. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

<https://www.merriam-webster.com/dictionary/person%20of%20interest>

71. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

https://www.careerpower.in/2020/pdf_RBI_Assistant_Mains_English_Quiz_13th_August_2020.pdf

72. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

<https://www.yourdictionary.com/creative-differences>

73. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

<https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/the-facts-of-life>

74. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

<https://www.dictionary.com/browse/collateral-damage>

75. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

<https://www.dictionary.com/browse/gentleman-friend>

76. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

<https://www.britannica.com/topic/comfort-women>

77. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

<https://www.lawinsider.com/dictionary/correctional-facility>

78. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

<https://idioms.thefreedictionary.com/put+to+sleep>

79. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

<https://www.native-english.ru/idioms/kick-the-bucket>

80. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

<https://www.quora.com/Which-is-correct-past-away-or-passed-away>

81. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

<https://www.merriam-webster.com/dictionary/over-the-hill#>

82. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

<https://idioms.thefreedictionary.com/like+the+back+of+a+bus>

83. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

<https://idioms.thefreedictionary.com/a+face+only+a+mother+could+love>

84. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

<https://www.netflix.com/ua-en/title/70143858>

85. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

<https://www.merriam-webster.com/dictionary/big-boned>

86. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

[https://idioms.thefreedictionary.com/do+my+business#:~:text=do%20\(one's\)%20business,defecate%2C%20especially%20a%20house%20pet.](https://idioms.thefreedictionary.com/do+my+business#:~:text=do%20(one's)%20business,defecate%2C%20especially%20a%20house%20pet.)

87. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

<https://rezka.ag/films/comedy/7278-eyz-ventura-rozysk-domashnih-zhivotnyh-1993.html>

88. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

<https://www.netflix.com/ru/title/70153404>

89. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

<https://forum.wordreference.com/threads/number-one-number-two.2168108/>

90. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

<https://www.jstor.org/stable/3488707>

91. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

<https://www.gymglish.com/en/gymglish/english-translation/between-jobs>

92. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

<https://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/let-someone-go>

93. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

<https://www.bbc.com/news/magazine-22470691>

94. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:
<https://www.bbc.com/news/magazine-22545351>
95. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:
<https://www.professionalpensions.com/news/4005875/queen-speech-confirms-pension-schemes-tpr-cdc-dashboards>
96. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:
<https://www.carterthomas.co.uk/immigration-plays-a-central-role-in-the-queens-speech/>
97. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:
<https://www.bbc.com/news/uk-51081861>
98. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:
<https://www.gov.uk/government/speeches/pm-address-to-the-nation-on-coronavirus-23-march-2020>
99. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:
<https://futurism.com/insane-quotes-boris-johnson-un-speech>
100. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:
<https://www.theguardian.com/uk-news/2020/mar/23/boris-johnsons-address-to-the-nation-in-full>
101. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:
<https://www.pressreader.com/uk/the-sunday-telegraph-stella/20150614/281565174388163>
102. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:
<https://www.cato.org/blog/use-euphemisms-political-debate>
103. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:
<https://uk.wikipedia.org/wiki/Медіа-дискурс>
104. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:
<http://www.irbis-nbu.gov.ua>
105. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:
<https://www.creditcanada.com/blog/how-much-money-you-should-spend-on-monthly-expenses>

106. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

<https://www.gymglish.com/en/gymglish/english-translation/what-do-you-do-for-a-living>

107. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

<https://www.instituteforgovernment.org.uk/explainers/civil-service-pay>

108. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

<https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/agree>

109. [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

<https://forum.wordreference.com/threads/ive-made-a-mistake-vs-ive-done-a-mistake.2715280/>